

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Διπλωματική Εργασία

«Ο νομός Αιτωλοακαρνανίας στην Γ' και Δ' προγραμματική περίοδο.
Αποτίμηση-προοπτικές-αξιολόγηση»

Παναγιώτα Κουζέλη

Υπεύθυνος Διδάσκων: Αθ. Παπαδασκαλόπουλος

Αθήνα

2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
 - A. Περιγραφή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
 - B. Πληθυσμός- Δημογραφική εξέλιξη
 - Γ. Βασικά οικονομικά στοιχεία
 - Δ. Απασχόληση – Εργατικό Δυναμικό – Ανεργία
 - E. Επίπεδο εκπαίδευσης
3. ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
 - A. Περιγραφή Νομού Αιτωλοακαρνανίας
 - B. Πληθυσμός – Δημογραφική εξέλιξη
 - Γ. Βασικά οικονομικά στοιχεία
 - Δ. Απασχόληση – Εργατικό Δυναμικό – Ανεργία
 - E. Επίπεδο εκπαίδευσης

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
 - A. Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
 - B. Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης
 - Γ. Το Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989-1993)
 - Δ. Το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999)
2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006
 - A. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006
 - α) 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
 - β) 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
 - γ) 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας
 - B. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας 2000-2006
 - α) Στρατηγικοί Στόχοι

- β) Προϋπολογισμός ΠΕΠ
 - γ) Γενικές Πληροφορίες για το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
 - δ) Στόχοι και επιδιώξεις σε επίπεδο Στρατηγικών Στόχων
 - ε) Στόχοι και επιδιώξεις σε επίπεδο στρατηγικών στόχων
- Γ. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για το Νομό Αιτωλοακαρνανίας

ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013

A. ΕΣΠΑ 2007-2013

B. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων

Γ. ΕΣΠΑ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΠΗΓΕΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στις αρχές του 21^{ου} αιώνα θεωρείται μια από τις ισχυρότερες οικονομίες και ένα από τα πλουσιότερα μέρη του κόσμου. Ωστόσο, στις επιμέρους περιφέρειες οι οποίες την απαρτίζουν είναι εμφανής οι ανισότητες τόσο όσον αφορά τα εισοδήματα όσο και τις ευκαιρίες. Τα 10 νέα μέλη που εισήλθαν στην Ένωση με τη διεύρυνση του 2004 συνέβαλαν στην αύξηση αυτών των διαφορών και ανισοτήτων καθώς οι περισσότερες από αυτές τις χώρες είχαν εισόδημα κατά πολύ χαμηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ.

Ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία της ΕΕ για την άμβλυνση αυτών των ανισοτήτων είναι η Περιφερειακή Πολιτική μέσω της οποίας προωθούνται πόροι από τις πιο εύπορες προς τις φτωχότερες και ασθενέστερες περιοχές. Η Περιφερειακή Πολιτική διέπτεται από δύο αξίες: την αλληλεγγύη και την συνοχή. Στόχο αποτελεί η ωφέλεια των πολιτών και των περιφερειών που είναι οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένες μέσω της μείωσης των διαφορών εισοδήματος και πλούτου. Πρόβλημα δημιουργεί το γεγονός ότι οι ανισότητες αυτές δεν υπάρχουν μόνο μεταξύ κρατών, αλλά και μεταξύ περιφερειών της ίδιας χώρας¹.

Λέγοντας Περιφερειακές Ανισότητες εννοούνται α) οι ανισότητες που αφορούν το επίπεδο ευημερίας ή το πραγματικό εισόδημα των κατοίκων των επιμέρους περιφερειών και β) οι ανισότητες στην κατανομή δραστηριοτήτων, θέσεων εργασίας και πληθυσμού².

Για την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων η ΕΕ βασίζεται σε τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία: 1) στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), 2) στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), 3) στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και 4) Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ) και στο Ταμείο Συνοχής το οποίο δημιουργήθηκε το 1993 για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος στα κράτη μέλη με ΑΕΠ χαμηλότερο από το 90% του Μ.Ο. της ΕΕ.

¹ www.europa.eu.int, Επισκόπηση των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Περιφερειακή Πολιτική.

² Αθ. Παπαδασκαλόπουλος, «Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2000.

Από το 2000, η κοινοτική περιφερειακή πολιτική αναγνωρίζει 2 κύριους τύπους επιλέξιμων περιοχών: τις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές και τις περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες. Ο προσδιορισμός των περιφερειών και περιοχών που έχουν προτεραιότητα σε κοινοτικό επίπεδο βασίζεται σε ένα κοινό σύστημα ταξινόμησης των περιφερειών που λέγεται «ονοματολογία στατιστικών εδαφικών μονάδων (NUTS)» και καταρτίζεται από τη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε συνεργασία με τα εθνικά ινστιτούτα στατιστικής με μια κοινή οικονομική, κοινωνική, γεωγραφική και περιβαλλοντική λογική³.

Οι αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές είναι γνωστές ως «περιοχές του στόχου 1» και πρόκειται για τις περιοχές των οποίων το μέσο κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι χαμηλότερο του 75% του Μ.Ο της ΕΕ. Αφορά τις εξαιρετικά απομακρυσμένες περιφέρειες και τις περιοχές με εξαιρετικά χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού⁴. Οι περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες είναι γνωστές ως «περιοχές του στόχου 2» και πρόκειται για τις περιοχές υπό κοινωνικοοικονομική μεταλλαγή στους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, τις φθίνουσες αγροτικές περιοχές, τις αστικές περιοχές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και τις εξαρτώμενες από την αλιεία περιοχές που διέρχονται κρίση.

Ένα από τα μέσα συντονισμού των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών αποτελούν τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ) και τα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού τα οποία αποτελούν ένα πλαίσιο αναφοράς για την ενίσχυση από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι το έγγραφο που εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, μετά από εκτίμηση του Σχεδίου που έχει υποβληθεί από ένα κράτος μέλος και το οποίο περιέχει τη στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των Ταμείων και του κράτους μέλους, τους ειδικούς στόχους, τη συμμετοχή των Ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους. Το έγγραφο αυτό διαιρείται σε άξονες προτεραιότητας και εφαρμόζεται μέσω ενός ή περισσότερων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων⁵.

³ Ν. Μούσης, «Ευρωπαϊκή Ένωση, Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2003

⁴ Κανονισμοί 1447/2001, και 1452/2001, ΕΕ L 198,21.07.2001

⁵ Λεξικό όρων Γ' ΚΠΣ, Η Κοινωνία της πληροφορίας στην Ελλάδα.

Η εργασία αυτή μελετά την περίπτωση του Νομού Αιτωλοακαρνανίας ο οποίος ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Στο πρώτο μέρος της εργασίας παρουσιάζετε η αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Συγκεκριμένα με την Περιγραφή της Περιφέρειας και του Νομού, τον πληθυσμό και την δημογραφική εξέλιξη, τα βασικά οικονομικά στοιχεία, την απασχόληση, το εργατικό δυναμικό, την ανεργία και το επίπεδο εκπαίδευσης.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται ο Περιφερειακός Προγραμματισμός στην Ελλάδα. Το μέρος αυτό χωρίζεται σε δυο επιμέρους τμήματα. α) Στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 όπου αρχικά γίνεται μια γενική περιγραφή του έργου. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας για την περίοδο 2000-2006, τους άξονες προτεραιότητας, τον προϋπολογισμό του ΠΕΠ, τις γενικές πληροφορίες για το ΠΕΠ, τους στόχους και τις επιδιώξεις σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας και τους επιλεγμένους βασικούς δείκτες. Τέλος, παρουσιάζονται τα έργα που προβλέπονται για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας. β) Στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013 όπου αρχικά γίνεται μια γενική περιγραφή του έργου. Στη συνέχεια παρουσιάζεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, οι στόχοι και οι επιδιώξεις σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας και ο προϋπολογισμός.

Στο τρίτο μέρος γίνεται προσπάθεια μιας πρώτης αποτίμησης και αξιολόγησης και μια αναφορά στις προοπτικές.

Τέλος, ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Αθανάσιο Παπαδασκαλόπουλο⁶, τους κ. Μαθά-Δεμαθά⁷ και Πλασκοβίτη⁸ (μέλη της τριμερούς επιτροπής), τον πρώην Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας κ. Δημήτρη Σταμάτη, τους υπαλλήλους στη Νομαρχία Αιτωλοακαρνανίας, στην Περιφέρεια Δυτικής

6 Παπαδασκαλόπουλος Αθανάσιος: Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, Ερευνητής - Μέλος Δ.Σ. Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου. (πλήρες βιογραφικό <http://opa.panteion.gr/cvs/papadaskalopoulos.htm>)

7 Μαθάς Δεμαθάς Ζαχαρίας Λ., Επίκουρος Καθηγητής, Οικονομολόγος, Επίκουρος καθηγητής στον τομέα Πολιτικής Οικονομίας του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου, με γνωστικό αντικείμενο «Πολιτική Οικονομία με έμφαση στη διάσταση του χώρου». (πλήρες βιογραφικό <http://opa.panteion.gr/cvs/demathas.htm>)

8 Πλασκοβίτης Ηλίας, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου (πλήρες βιογραφικό <http://opa.panteion.gr/cvs/plaskovitis.htm>)

Ελλάδας, στο Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου και στην ΕΣΥΕ για την πολύτιμη βοήθεια τους⁹.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

⁹ Φωτογραφίες στο εξώφυλλο: Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου, Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου, Αλυκές Μεσολογγίου, Φράγμα Κρεμαστών

1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Προκειμένου να εφαρμοσθεί η κατάλληλη στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης είναι αναγκαία η κατάτμηση του εθνικού χώρου σε Οικονομικές Περιφέρειες. Οικονομική Περιφέρεια είναι μια δυναμική γεωγραφική ενότητα που τα όρια της επηρεάζονται από τις διαχρονικές μεταβολές των κοινών ή συμπληρωματικών χαρακτηριστικών των χωρικών μονάδων, από τις οποίες συντίθενται¹⁰.

Σύμφωνα με το κλασικό πρότυπο του Boudeville οι περιφέρειες ταξινομούνται ως εξής:

α. Ομοιογενής Περιφέρεια

Ομοιογενής Περιφέρεια μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο ενοποιημένων χωρικών μονάδων, μέσα στα όρια του οποίου ελαχιστοποιούνται οι αποκλίσεις από τα προσδιοριζόμενα κοινά χαρακτηριστικά (μεταβλητές), ενώ έξω από τα όρια του μεγιστοποιούνται.

β. Πολική Περιφέρεια

Η Πολική Περιφέρεια μπορεί να ορισθεί ως σύνολο ιεραρχικά διαρθρωμένων ετερογενών χωρικών μονάδων (πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά), που έχουν λειτουργική συνεκτικότητα και αλληλεξάρτηση μεταξύ τους, με σειρά σχέσεων και ροών, και επηρεάζονται από ένα κεντρικό πόλο (αστικό, δηλαδή, κέντρο που λειτουργεί ως περιφερειακή πρωτεύουσα).

γ. Περιφέρεια Προγραμματισμού

Περιφέρεια Προγραμματισμού είναι τμήμα του χώρου το οποίο καθορίζεται για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων στόχων της περιφερειακής πολιτικής, που η πραγματοποίησή τους από εθνικούς ή περιφερειακούς φορείς, απαιτεί ενότητα «διοικητικής δικαιοδοσίας» στη διαδικασία λήψης οικονομικών αποφάσεων.

Με βάση την παραπάνω ταξινόμηση η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποτελεί Πολική Περιφέρεια.

¹⁰ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Α. Περιγραφή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος¹¹ καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος. Περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας.

Η συνολική της έκταση είναι 11.350 km² και αποτελεί το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στο μεγαλύτερο ποσοστό τα εδάφη της είναι ορεινά (45,3%) και ημιορεινά (25,6%) ενώ μόλις το 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στους τρεις νομούς, που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων: Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού.

Η γεωμορφολογία της Περιφέρειας παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλία, αφού σε αυτήν περιλαμβάνονται όρη με ιδιαίτερα μεγάλο υψόμετρο (Αροάνια 2.335 μ., Ερύμανθος 2.222 μ., Παναχαϊκό 1.926 μ.), μεγάλες φυσικές λίμνες (Τριχωνίδα 95,8 km², που είναι η μεγαλύτερη της χώρας, Αμβρακία 14,4 km², Λυσιμαχεία 13 km², Καϊάφα κ.λ.π.) και ποταμοί (Αχελώος 220 km, που είναι ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδος, Πηνειός, Αλφειός, Εύηνος, Σελινούντας, Βουραϊκός, Πείρος και Γλαύκος).

Ειδικότερα, ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας, που είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός της χώρας (5.448 km²), παρουσιάζει ένα συνδυασμό ορεινών όγκων με πολλές φυσικές και τεχνητές λίμνες. Οι ποταμοί Αχελώος και Εύηνος μαζί με τις ομώνυμες πεδιάδες συμπληρώνουν την εδαφολογική μορφολογία του νομού και αποτελούν την βασική πηγή της οικονομικής του δραστηριότητας.

Ο Νομός Αχαΐας με συνολική έκταση 3.274 km², χαρακτηρίζεται από έντονες εδαφολογικές αντιθέσεις. Τα εδάφη του είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (60% περίπου) ορεινά και διασχίζονται από μικρούς σχετικά ποταμούς (Βουραϊκό, Σελινούντα, Πείρο) και μικρότερους χείμαρρους, που εκβάλλουν στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο. Επίκεντρο της οικονομικής ζωής του Νομού αλλά και της Περιφέρειας αποτελεί η πόλη των Πατρών.

¹¹ Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, www.westerngreece.gr και Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας www.statistics.gr, Αναθεωρημένο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας.

Τέλος, ο Νομός Ηλείας με συνολική έκταση 2.621 km², έχει έδαφος πεδινό κατά 60% και διασχίζεται από τους ποταμούς Αλφειό, Πηνειό, Ερύμανθο και τους παραποτάμους τους. Ο Νομός χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη παράλιων υδροβιότοπων (Κοτύχι, Καϊάφα) εξαιρετικού φυσικού κάλλους και οικολογικού πλούτου. Η πεδιάδα της Ηλείας είναι η μεγαλύτερη σε έκταση στην Πελοπόννησο.

B. Πληθυσμός - Δημογραφική εξέλιξη

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος¹², σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της απογραφής του έτους 2001, ανέρχεται σε 741.282 άτομα. Είναι η τέταρτη σε πληθυσμό περιφέρεια της Ελλάδος, συγκεντρώνοντας το 7% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Ο πληθυσμός των Νομών Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας είναι κυρίως αγροτικός, αφού μόνο το 33% και 25% αντίστοιχα είναι αστικός, σε αντίθεση με τον Νομό Αχαΐας, όπου το 66% του πληθυσμού είναι αστικός.

Εκτός από τον Δήμο Πατρέων, ο οποίος είναι ο πολυπληθέστερος, με πληθυσμό 167.602 κατοίκους (απογραφή ΕΣΥΕ 2001), δεκαέξι (16) Δήμοι της Περιφέρειας έχουν πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων (Δ. Αγρινίου, Δ. Μεσολογγίου, Δ. Ναυπάκτου, Δ. Αμφιλοχίας, Δ. Οινιάδων, Δ. Αιγίου, Δ. Ρίου, Δ. Αμαλιάδος, Δ. Αρχαίας Ολυμπίας, Δ. Ζαχάρως, Δ. Πύργου, Δ. Σκιλλούντος, Δ. Μεσσήτιδος, Δ. Δύμης, Δ. Γαστούνης, Δ. Βουπρασίας), ενώ είκοσι επτά (27) είναι οι Δήμοι με πληθυσμό κυμαινόμενο από 5.000 έως 10.000 κατοίκους (απογραφή ΕΣΥΕ 2001).

Συνολικά παρατηρείται ότι σημαντική αύξηση του πληθυσμού παρουσιάζουν κυρίως οι παραθαλάσσιοι Δήμοι των Νομών Αχαΐας και Ηλείας και οι παρά τον οδικό άξονα Ναυπάκτου - Αγρινίου του Νομού Αιτωλίας. Αντίθετα, οι ορεινοί Δήμοι παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση, αναδεικνύοντας το έλλειμμα ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της Περιφέρειας.

Λόγω της θέσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, και της γειτνιάσής της, τόσο με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εσωτερικά σύνορα) όσο και με τρίτες χώρες (εξωτερικά σύνορα), υπάρχει έντονο στοιχείο μεταναστών και παλινοστούτων. Η ύπαρξη κλειστής φυλακής στην Αχαΐα, η λειτουργία κέντρων

μέριμνας ΑΜΕΑ καθώς και η ύπαρξη ομάδων κίνησης κατά των εξαρτησιογόνων ουσιών σηματοδοτούν την ύπαρξη αντίστοιχων ομάδων πληθυσμού. Τέλος στην Περιφέρεια δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός τσιγγάνων.

Η εξέλιξη του πληθυσμού της Περιφέρειας για τα έτη 1971, 1981, 1991, 1996, 2001 καθώς και ο ρυθμός μεταβολής συγκριτικά με το σύνολο της χώρας, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί :

ΝΟΜΟΣ/ ΕΤΟΣ	1971	1981	1991	1996	2001
ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	228.989	219.764	228.180	234.578	224.429
ΑΧΑΪΑΣ	240.854	275.193	300.078	316.628	322.789
ΗΛΕΪΑΣ	164.061	160.305	179.429	182.610	193.288
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	633.904	655.262	707.687	733.816	741.262
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	8.768.128	9.740.417	10.259.900	10.475.878	10.964.000
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΣΥΕ					

Από τον προηγούμενο πίνακα είναι φανερό ότι ο Νομός Αχαΐας είναι ο πολυπληθέστερος της Περιφέρειας. Ο Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής είναι θετικός και ξεπερνά αυτόν της χώρας και για τις δύο δεκαετίες. Αντιθέτως, οι Νομοί Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας κατά την δεκαετία 1971-1981 παρουσίασαν πληθυσμιακή μείωση, η οποία όμως ανετράπη κατά τη δεκαετία 1981-1991.

Το ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού αυξήθηκε από 0,5 άτομα ανά 1000 κατοίκους το 2002 σε 1,2 το 2003¹³.

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανέρχεται σε 739.118. Οι άνδρες ανέρχονται σε 372.376 και οι γυναίκες σε 366.742. Τα στοιχεία του πληθυσμού προέρχονται από τα προσωρινά αποτελέσματα της απογραφής 2001 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος.

¹² Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας, www.statistics.gr

¹³ www.economics.gr

Γ. Βασικά οικονομικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρότι παράγει 4,9% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, είναι τελευταία (13η) στην κατάταξη των Περιφερειών της χώρας για το κατά κεφαλή προϊόν. Και οι τρεις νομοί της Περιφέρειας υστερούν έναντι του εθνικού μέσου όρου. Επιπλέον στους κατοίκους της αντιστοιχεί το 61% του μέσου κατά κεφαλή προϊόντος της ΕΕ με αποτέλεσμα να βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης όλων των Περιφερειών.

Ο Πρωτογενής τομέας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρότι αποτελεί σημαντικό πόλο απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας έχει χαμηλή ανταγωνιστικότητα λόγω υψηλού κόστους και χαμηλής ποιότητας των προϊόντων, αλλά και λόγω των αδυναμιών που υπάρχουν στον τομέα διακίνησης και εμπορίας. Οι τρεις νομοί δεν συμμετέχουν εξίσου σε μέγεθος και ένταση παραγωγής. Στους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας ο πρωτογενής τομέας παίζει σημαντικότερο ρόλο στην οικονομία τους και γι' αυτό μπορούν να χαρακτηριστούν κατεξοχήν αγροτικοί νομοί.

Στην γεωργία η εκμηχάνιση προχώρησε με γρήγορο ρυθμό τα τελευταία χρόνια με ευεργετικά αποτελέσματα στην παραγωγικότητα.. Παράλληλα με την εκμηχάνιση, αξιόλογη ήταν και η ανάπτυξη του τομέα μεταποίησης προϊόντων. Οι βασικότεροι κλάδοι φυτικής παραγωγής είναι η ελαιοκαλλιέργεια, τα κηπευτικά, τα εσπεριδοειδή, η αμπελοκαλλιέργεια, η βιομηχανική τομάτα, το βαμβάκι και τα καπνά. Από την άλλη μεριά η κτηνοτροφική παραγωγή δεν βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα με αποτέλεσμα η συμμετοχή της ζωικής παραγωγής στο γεωργικό εισόδημα να είναι χαμηλή ενώ και οι δυνατότητες οικονομικής εκμετάλλευσης των δασών για παραγωγή ξυλείας είναι περιορισμένες, Ο αλιευτικός κλάδος παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη. Δυναμισμό εμφανίζουν ιδιαίτερα η αλιεία εσωτερικών υδάτων και οι υδατοκαλλιέργειες στις οποίες η Περιφέρεια έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα λόγω της γεωμορφολογία της.

Ο Δευτερογενής τομέας την περίοδο 1984-1992 στιγματίστηκε από την έντονη αποβιομηχάνιση που έπληξε την Πάτρα, μια πόλη με έντονη μεταποιητική παράδοση. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια παρουσιάστηκε ανάκαμψη μέσω της αναδιάρθρωσης της μεταποιητικής βάσης. και της μετατόπισης των δραστηριοτήτων από τους παραδοσιακούς φθίνοντες κλάδους (μεγάλες μονάδες) προς ανταγωνιστικές

και βιώσιμες δραστηριότητες. Παρόλα τα προβλήματα, ο Νομός Αχαΐας παράγει μεγάλο ποσοστό του συνολικού ΑΕΠ της μεταποίησης της χώρας έτσι ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί σαν ο κατ' εξοχήν μεταποιητικός νομός της περιφέρειας.

Οι κλάδοι που συγκεντρώνουν την κύρια μεταποιητική δραστηριότητα είναι ο κλάδος τροφίμων και ποτών, η ένδυση, η βιομηχανία ξύλου-φελλού, η κατασκευή μεταλλικών προϊόντων και οι κατασκευές. Προοπτικές παρουσιάζει η περαιτέρω ανάπτυξη της μεταποίησης των γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων.

Ο Τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσίασε αυξητικές τάσεις στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της περιφέρειας ενώ διατήρησε σταθερό το ποσοστό συμβολής του στο σχηματισμό του προϊόντος του τομέα στη χώρα. Μεγαλύτερη είναι η συμβολή του νομού Αχαΐας.

Συγκριτικά πλεονεκτήματα έχει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στον τριτογενή τομέα, ιδιαίτερα στις μεταφορές. Η Πάτρα αποτελεί την κύρια πύλη της χώρας προς τη Δυτική Ευρώπη και μείζονα κόμβο μεταφορών με αποτέλεσμα την έντονη ανάπτυξη των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών και του εμπορίου από και προς το λιμάνι της. Οι υπηρεσίες παρουσιάζουν επίσης ανοδική τάση, ενώ ευνοϊκές διαφαίνονται οι προοπτικές για την ανάπτυξη του τουρισμού λόγω της ύπαρξης αξιόλογων φυσικών, πολιτιστικών και τουριστικών πόρων στην περιοχή παρότι μέχρι στιγμής η εκμετάλλευσή τους είναι ελλιπή.

Παράλληλα με τους τομείς αυτούς, η πρωτεύουσα της Δυτικής Ελλάδος, παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη στους τομείς των υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και των παραγωγικών υπηρεσιών.

4. Απασχόληση – Εργατικό Δυναμικό - Ανεργία

Ο πληθυσμός της Δυτικής Ελλάδας ανέρχεται σε 740.506 άτομα, ενώ οι απασχολούμενοι είναι 246.600 άτομα (2001)¹⁴. Η διαχρονική εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού και της απασχόλησης τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται φθίνουσα, παρά τη συνολική αύξηση του πληθυσμού της Περιφέρειας.

14 Πηγή : Επεξεργασμένα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού δυναμικού ΕΣΥΕ

Το 23,86% των απασχολουμένων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα, το 18,09% στον δευτερογενή τομέα και το 58,04% στον τριτογενή τομέα, ενώ τα αντίστοιχα εθνικά ποσοστά είναι 12,6%, 22,48% και 64,92%. Από το 2000 παρατηρείται μικρή μείωση του ποσοστού απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και μικρή αύξηση στα ποσοστά απασχόλησης του δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Φαίνεται δηλαδή μια σαφής τάση ενίσχυσης του δευτερογενή τομέα και μείωσης του πρωτογενή, ενώ και στον τριτογενή τομέα διαφαίνεται κάποια αύξηση.

Από τα στοιχεία απασχόλησης που είναι διαθέσιμα προκύπτει ανάγλυφα η σημασία του πρωτογενή τομέα για την Περιφέρεια που εντοπίστηκε στην προηγούμενη παράγραφο.

Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ακολουθεί τις τάσεις ανόδου και καθόδου του συνόλου της χώρας αλλά οι διακυμάνσεις ανά έτος είναι πολύ πιο έντονες. Το 1997 είχε το μικρότερο βαθμό ανεργίας των τελευταίων χρόνων, που όμως εκτινάχθηκε το επόμενο έτος ξεπερνώντας κατά πολύ το μέσο όρο της Ελλάδας. Τα στοιχεία δείχνουν ότι από αυτό το χρονικό σημείο αρχίζει μια αργή αλλά σταθερή μείωση της ανεργίας. Η τελευταία καταγραφή από την ΕΣΥΕ το β' τρίμηνο του 2001 την τοποθετεί στο 9,9%.

Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια φθάνει το 12,5% και είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό που ανέρχεται στο 10,5% (2004).

Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας της Δυτικής Ελλάδας τα τελευταία χρόνια δείχνει τάσεις μείωσης. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας το έτος 1993 ήταν 10,6%, ενώ το 1997 έπεσε στο 8,4% (τα αντίστοιχα εθνικά ποσοστά ανεργίας είναι 9,7% και 10,3%). Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στο σύνολο των ανέργων ανέρχεται στο 67,7%, ενώ για την χώρα στο 57,1%. Το ποσοστό ανεργίας για τις γυναίκες είναι 12,9%, ενώ οι νέοι καταλαμβάνουν το 29,9% των ανέργων, σε αντιστοιχία με την χώρα όπου τα ποσοστά είναι 15,9% και 32,3%. Από τα ποσοστά αυτά φαίνεται ότι ενώ η Περιφέρεια ξεπερνά την κρίση της αποβιομηχάνισης, έχει ως κατάλοιπο την υψηλή μακροχρόνια ανεργία.

Ε. Επίπεδο Εκπαίδευσης

ΠΑΙΔΕΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004
Αριθμός δημοτικών σχολείων	616	602	586	576	568
Αριθμός Ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	6	6	6	6	6
Μαθητές δημοτικών σχολείων	44.370	44.281	43.261	44.298	43.719
Μαθητές ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	837	887	981	991	1.043
Αριθμός γυμνασίων	150	153	156	153	153
Αριθμός ιδιωτικών γυμνασίων	3	5	5	6	5
Μαθητές γυμνασίων	25.424	24.738	24.442	22.307	22.685
Μαθητές ιδιωτικών γυμνασίων	478	520	464	414	387
Αριθμός Λυκείων – ΤΕΕ	135	139	135	146	144
Αριθμός ιδιωτικών Λυκείων – ΤΕΕ	11	13	12	12	11
Μαθητές Λυκείων – ΤΕΕ	27.899	27.984	27.391	26.496	25.999
Μαθητές ιδιωτικών Λυκείων – ΤΕΕ	1.006	1.038	1.143	1.080	875
Μαθητές Β/άθμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους	74	73	71	67	-
Μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους	61	61	60	61	-

Πηγή: Νομοί της Ελλάδος

Με βάση τους δείκτες ευημερίας «Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους» και «Μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους» η Περιφέρεια κατατάσσεται στην 4^η και 6^η θέση αντίστοιχα μεταξύ των 13 Περιφερειών της Ελλάδας για το έτος 2003 (μέσος όρος χώρας 67 και 61 αντίστοιχα).

2. ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Α. Περιγραφή Νομού Αιτωλοακαρνανίας

Ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας υπάγεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος (Νομοί: Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Ηλείας)¹⁵. Είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός της Ελλάδος (5.448 km²) και ένας από τους πλουσιότερους - από πλευράς φυσικού περιβάλλοντος - με υδάτινο δυναμικό 8 λιμνών, δύο λιμνοθαλασσών και τριών ποταμών. Πρωτεύουσα της Αιτωλοακαρνανίας είναι η Ιερή Πόλη του Μεσολογγίου.

Οδικός διασχίζεται από τον άξονα της Δυτικής Ελλάδας, Πάτρα – Αντίρριο – Αγρίνιο – Αμφιλοχία – Άρτα - Γιάννενα (συμπεριλαμβανομένης της γέφυρας Ρίου - Αντιρρίου). Συνδέεται με την υπόλοιπη Στερεά Ελλάδα με τους άξονες Λαμία-Καρπενήσι-Αγρίνιο και Λειβαδιά-Ναύπακτο-Μεσολόγγι. Οδικός συνδέεται επίσης με τη Λευκάδα και με φερμιπότ από τον Αστακό με την Κεφαλονιά και την Ιθάκη, από το Άκτιο με την Πρέβεζα και από την Αμφιλοχία με την Πρέβεζα, τους Παξούς και την Κέρκυρα. Αεροπορικά εξυπηρετείται από το αεροδρόμιο του Ακτίου.

Πέντε είναι οι βασικές περιοχές που απαρτίζουν τον Νομό (στα όρια των παλαιών επαρχιών-διοικητική δομή που πλέον καταργήθηκε): Μεσολογγίου, Τριχωνίδας, Ναυπακτίας, Βόνιτσας και Ξηρομέρου, που φιλοξενούν έναν πληθυσμό περίπου 300.000 κατοίκων.

Ο νομός είναι ουσιαστικά αγροτικός. Υπάρχουν μεγάλες, κατά το πλείστον αρδευόμενες, καλλιεργήσιμες εκτάσεις στις πεδιάδες και τις εκβολές των ποταμών. Οι περιοχές Άνω και Κάτω Αχελώου, Βόνιτσας-Μοναστηρακίου, η παραλίμνια ζώνη της Τριχωνίδας, οι περιοχές Αμφιλοχίας-Λουτρού και οι εκβολές του Εύηνου ευνοούν τη γεωργία. Τα προϊόντα που καλλιεργούνται είναι κυρίως ελιές, καλαμπόκι, τριφύλλια, βαμβάκι, εσπεριδοειδή και καπνός, παραδοσιακή καλλιέργεια του νομού, που από τις αρχές του αιώνα αποτέλεσε προϊόν στο οποίο στηρίχτηκε η τοπική οικονομία¹⁶.

¹⁵ Πηγή: www.aitoloakarnania.gr, www.westerngreece.gr, www.dytika.gr, www.ypes.gr

¹⁶ Τα τελευταία χρόνια η παραγωγή του καπνού έχει μειωθεί σημαντικά λόγω της χαμηλής εισοδηματικής απόδοσης που αποφέρει στους παραγωγούς και λόγω της αλλαγής της πολιτικής της ΕΕ.

Σημαντικότερη θέση ακόμη έχει στο νομό η κτηνοτροφική παραγωγή. Τα βοσκοτόπια καταλαμβάνουν πάνω από το 45% των εκτάσεων του νομού. Κυριαρχεί η, παραδοσιακής μορφής, μικρή οικογενειακή εκμετάλλευση.

Οι μεγάλες εκτάσεις που κατέχουν τα βοσκοτόπια, το ήπιο κλίμα και η ντόπια παραγωγή ζωοτροφών δίνουν στο νομό σημαντική θέση σε σχέση με την εκτροφή αιγοπροβάτων, βοοειδών και χοίρων. Ταυτόχρονα υπάρχουν ακμάζουσες τυροκομικές μονάδες, ιδίως στην περιοχή της Αμφιλοχίας, που παράγουν εξαιρετικής ποιότητας τυρί και τροφοδοτούν τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας.

Ο αλιευτικός στόλος του νομού είναι μικρός. Υπάρχουν μικρά κυρίως σκάφη παράκτιας αλιείας με κυριότερα αλιευτικά κέντρα τον Αστακό, το Μύτικα, τη Ναύπακτο, την Πάλαιρο, τον Άγιο Νικόλαο Βόνιτσας, τη Βόνιτσα, την Αμφιλοχία, το Μεσολόγγι και το Αιτωλικό.

Αντίθετα, μεγάλο δυναμισμό παρουσιάζει στο νομό η ανάπτυξη των ιχθυοκαλλιεργειών. Οι εκτεταμένες υδάτινες εκτάσεις, λιμνοθάλασσες, λίμνες, προφυλαγμένοι κόλποι και κολπίσκοι ευνοούν την ανάπτυξη όλων των μορφών υδατοκαλλιέργειας, από τις παραδοσιακές μέχρι τις πλέον σύγχρονες εντατικές. Ψάρια των γλυκών νερών, πέστροφες, κυπρίνοι, θαλασσινά ψάρια, τσιπούρες και λαβράκια, αλλά και χέλια και μύδια αποτελούν τυπικό μέρος της παραγωγής του νομού καθώς επίσης και το αυγοτάραχο, το οποίο συλλέγετε από τον Αύγουστο έως το Σεπτέμβριο από τις μπάφες, τους θηλυκούς κεφάλους, και αφού λιαστεί με αλάτι λίγες μέρες, τυλίγεται με αγνό κερί.

Ο Νομός καλύπτεται σε μεγάλο ποσοστό από δασικές εκτάσεις και για το λόγο αυτό είναι ανεπτυγμένη η δασική παραγωγή. Σημαντική είναι επίσης και η παραγωγή σε κάρβουνο. Η μεταποιητική δραστηριότητα στο νομό δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη. Κυριαρχούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, κυρίως ειδών διατροφής, οι οποίες είναι συγκεντρωμένες στην επαρχία Τριχωνίδας και στα τέσσερα μεγαλύτερα αστικά κέντρα του νομού, στον άξονα Ναυπάκτου - Μεσολογγίου- Αργινίου- Αμφιλοχίας.

Από πλευράς κοινωνικών και πολιτιστικών υποδομών στο νομό λειτουργούν σχολεία όλων των βαθμίδων, νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια Ενιαία και ΤΕΕ, το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Μεσολογγίου και η Πανεπιστημιακή Σχολή του Αργινίου.

Το Αθλητικό Κέντρο Αγρινίου διαθέτει κολυμβητήριο, γήπεδα βόλεϊμπολ, μπάσκετ και τένις με ελεύθερη είσοδο. Βιβλιοθήκες υπάρχουν στο Αγρίνιο, στο Μεσολόγγι, στη Ναύπακτο, στο Θέρμο και στην Αμφιλοχία. Πολυάριθμοι τοπικοί σύλλογοι φροντίζουν για τη διατήρηση της παράδοσης στις πέντε αιτωλοακαρνανικές επαρχίες.

Στο νομό λειτουργούν τρία νοσοκομεία δύο στο Αγρίνιο και ένα στο Μεσολόγγι, τρεις ιδιωτικές κλινικές, οκτώ κέντρα υγείας, δύο υγειονομικοί σταθμοί και αγροτικά ιατρεία.

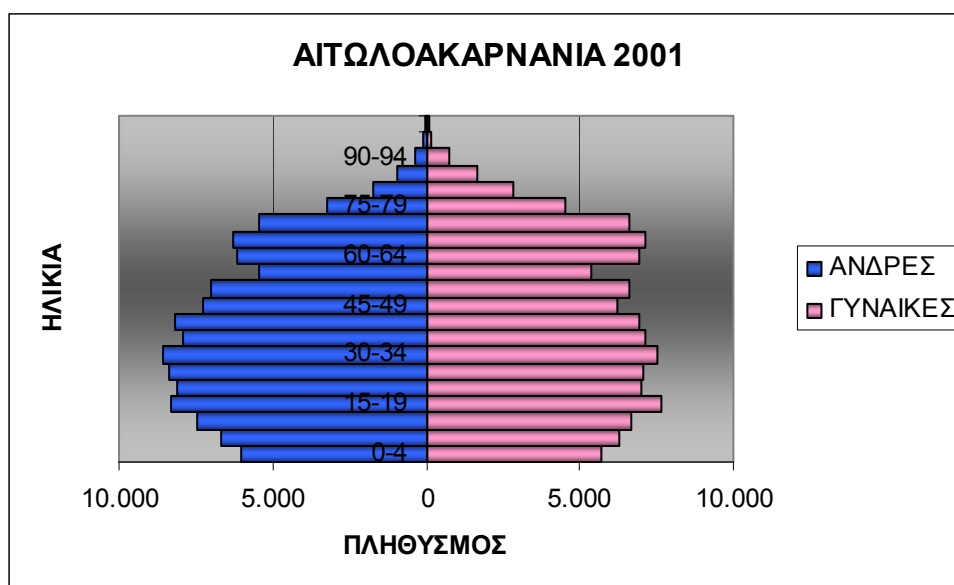
Παρά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα από πλευράς κλίματος και γεωγραφικής θέσης, τις πολλές και αξιόλογες πολιτιστικές προσπάθειες, τις πολλές φυσικές ομορφιές (παραλίες, γραφικός και ορεινός όγκος), το πέρασμα προς άλλους Νομούς και τουριστικούς προορισμούς, ο Νομός τουριστικά δεν έχει καταφέρει να αποτελέσει σημαντικό πόλο έλξης.

Τέλος, πολιτιστικά, διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα με πλήθος αρχαιολογικούς χώρους και ευρήματα. Κυρίως στην πρωτεύουσα του Νομού είναι έντονη η παρουσία της ιστορίας της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και πολλών πολιτιστικών δρώμενων που πραγματοποιούνται με σκοπό την αναβίωση εθίμων και την διατήρηση της πολιτιστικής μνήμης.

Β. Πληθυσμός - Δημογραφική εξέλιξη

ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ 2001

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
0-4	11.733	6.052	5.681
5-9	12.928	6.651	6.277
10-14	14.135	7.456	6.679
15-19	15.987	8.321	7.666
20-24	15.161	8.137	7.024
25-29	15.470	8.393	7.077
30-34	16.095	8.545	7.550
35-39	15.012	7.905	7.107
40-44	15.091	8.179	6.912
45-49	13.484	7.293	6.191
50-54	13.582	6.977	6.605
55-59	10.785	5.422	5.363
60-64	13.096	6.159	6.937
65-69	13.464	6.316	7.148
70-74	12.019	5.416	6.603
75-79	7.771	3.239	4.532
80-84	4.550	1.721	2.829
85-89	2.615	957	1.658
90-94	1.051	333	718
95-99	286	96	190
>=100	114	45	69
	224.429	113.613	110.816

	2001
Π0-14	38796
Π15-64	143763
Π65+	41870
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	107,92
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	29,12
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	26,99
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ	56,11

Το 2001 είναι καταφανής η μετάβαση στο στάδιο του γηρασμένου πληθυσμού (65+ ή 0+)¹⁷. Ο δείκτης εξάρτησης¹⁸ έχει φτάσει το 108%, έχει αυξηθεί ο δείκτης εξάρτησης των ηλικιωμένων και έχει μειωθεί ο δείκτης εξάρτησης των παιδιών. Ο συνολικός δείκτης εξάρτησης έχει μειωθεί ελαφρώς πράγμα που δείχνει ότι πλέον τα παραγωγικά ηλικιακά κλιμάκια έχουν επιφορτιστεί με την συντήρηση των ηλικιωμένων (συνταξιούχων). Αυτό φαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες.

¹⁷ Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφή 2001 και «Δημογραφική εξέλιξη στο Νομό Αττωλοακαρνανίας», Εργασία της υπογράφουσας στα πλαίσια του μαθήματος «Οικονομική και Κοινωνική Πολιτική» του ΜΠΣ Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Διδάσκοντες Σακέλης και Λαμπρινίδης.

¹⁸ Ο δείκτης εξάρτησης δείχνει την αναλογία νεανικού και γηράσκοντος πληθυσμού, δηλαδή την επιβάρυνση του πληθυσμού των εργαζομένων ηλικιών. Χωρίζεται σε δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων, δείκτη εξάρτησης των παιδιών και συνολικό δείκτη εξάρτησης. Ο δείκτης εξάρτησης των ηλικιωμένων

δίνεται από τον τύπο $\frac{\Pi_{65+}}{\Pi_{15-64}} * 100$ όπου Π_{65+} ο πληθυσμός άνω των 65 ετών και Π_{15-64} ο πληθυσμός

από 15 έως 64 ετών. Ο δείκτης εξάρτησης των παιδιών δίνεται από τον τύπο $\frac{\Pi_{0-14}}{\Pi_{15-64}} * 100$ όπου Π_{0-14}

ο πληθυσμός από 0 έως 14 ετών και Π_{15-64} ο πληθυσμός από 15 έως 64 ετών. Ο συνολικός δείκτης εξάρτησης δίνεται από τον τύπο $\frac{\Pi_{0-14} + \Pi_{65+}}{\Pi_{15-64}} * 100$.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001			
ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
0-4	-2.476	-1.190	-1.286
5-9	-3.767	-1.959	-1.808
10-14	-4.580	-2.179	-2.401
15-19	-2.512	-952	-1.560
20-24	-1.368	-447	-921
25-29	490	605	-115
30-34	1.172	561	611
35-39	1.399	601	798
40-44	1.423	1.067	356
45-49	2.423	1.757	666
50-54	-315	269	-584
55-59	-3.460	-1.533	-1.927
60-64	-1.180	-752	-428
65-69	2.879	1.410	1.469
70-74	3.822	1.821	2.001
75-79	1.075	372	703
80-84	14	-110	124
85-89	596	212	384
90-94	398	155	243
95-99	157	51	106
>=100	59	37	22
ΣΥΝΟΛΟ	-3.751	-204	-3.547
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001			
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ	-3.751	-204	-3.547
%ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001			
ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
0-4	-17	-16	-18
5-9	-23	-23	-22
10-14	-24	-23	-26
15-19	-14	-10	-17
20-24	-8	-5	-12
25-29	3	8	-2
30-34	8	7	9
35-39	10	8	13
40-44	10	15	5
45-49	22	32	12
50-54	-2	4	-8
55-59	-24	-22	-26
60-64	-8	-11	-6
65-69	27	29	26
70-74	47	51	43
75-79	16	13	18
80-84	0	-6	5
85-89	30	28	30
90-94	61	87	51
95-99	122	113	126
>=100	107	463	47

Συνολικά παρατηρείται ότι σημαντική αύξηση του πληθυσμού παρουσιάζουν κυρίως οι παραθαλάσσιοι Δήμοι και οι παρά τον οδικό άξονα Ναυπάκτου - Αργινίου. Αντίθετα, οι ορεινοί Δήμοι παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση, αναδεικνύοντας το έλλειμμα ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της Περιφέρειας.

Η τάση μείωσης του πληθυσμού είναι εμφανής, αφού είναι ένας από τους νομούς στους οποίους σημειώνεται και το 2003 φυσική μείωση του πληθυσμού (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: -1,9) για 9^ο συνεχόμενο έτος¹⁹.

Λόγω της θέσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, και της γειτνίασής της τόσο με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εσωτερικά σύνορα) όσο και με τρίτες χώρες (εξωτερικά σύνορα) υπάρχει έντονο στοιχείο μεταναστών και παλιννοστούντων καθώς και αθίγγανων.

Αναλυτικότερα η δημογραφική εξέλιξη του Νομού Αιτωλοακαρνανίας ανά Δήμο ή Κοινότητα παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα²⁰:

¹⁹ Πηγή στοιχείων: «Οι Νομοί της Ελλάδας» copyright: www.economics.gr

²⁰ Πηγή στοιχείων: «Οι Νομοί της Ελλάδας» copyright: www.economics.gr

Δήμος ή Κοινότητα**	2001*			1991			Μεταβολή %		
	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο
Σύνολο χώρας	5.424.089	5.515.516	10.939.605	5.051.553	5.201.027	10.252.580	7,4	6,0	6,7
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	112.409	110.575	222.984	113.660	114.220	227.880	-1,1	-3,2	-2,2
Δ. ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	8.817	8.780	17.597	8.355	8.503	16.858	5,5	3,3	4,4
Δ. ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	1.434	1.331	2.765	1.550	1.497	3.047	-7,5	-11,1	-9,3
Δ. ΑΓΡΙΝΙΟΥ	26.124	27.481	53.605	25.343	26.618	51.961	3,1	3,2	3,2
Δ. ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	3.660	3.619	7.279	3.836	3.908	7.744	-4,6	-7,4	-6,0
Δ. ΑΛΥΖΙΑΣ	1.957	1.850	3.807	1.990	1.923	3.913	-1,7	-3,8	-2,8
Δ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	6.543	6.334	12.877	6.833	6.878	13.711	-4,2	-7,9	-6,1
Δ. ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	4.587	4.259	8.846	4.901	4.766	9.667	-6,4	-10,6	-8,5
Δ. ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	1.172	1.203	2.375	1.264	1.267	2.531	-7,3	-5,1	-6,2
Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	1.437	1.198	2.635	1.468	1.280	2.748	-2,1	-6,4	-4,3
Δ. ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	3.276	3.172	6.448	3.492	3.516	7.008	-6,2	-9,8	-8,0
Δ. ΑΣΤΑΚΟΥ	3.669	3.561	7.230	4.114	4.096	8.210	-10,8	-13,1	-12,0
Δ. ΘΕΡΜΟΥ	4.758	4.546	9.304	4.640	4.682	9.322	2,5	-2,9	-0,2
Δ. ΘΕΣΤΙΕΩΝ	3.595	3.571	7.166	3.749	3.845	7.594	-4,1	-7,1	-5,6
Δ. ΙΝΑΧΟΥ	3.169	2.999	6.168	3.679	3.604	7.283	-13,9	-16,8	-15,4
Δ. ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ	2.319	2.159	4.478	2.084	2.023	4.107	11,3	6,7	9,0
Δ. ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΣ	2.614	2.621	5.235	2.580	2.702	5.282	1,3	-3,0	-0,9
Δ. ΜΕΔΕΩΝΟΣ	2.545	2.519	5.064	2.880	2.880	5.760	-11,6	-12,5	-12,1
Δ. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	1.237	1.212	2.449	1.206	1.177	2.383	2,6	3,0	2,8
Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	8.719	8.741	17.460	7.663	7.742	15.405	13,8	12,9	13,4
Δ. ΝΕΑΠΟΛΗΣ	2.523	2.490	5.013	2.784	2.754	5.538	-9,4	-9,6	-9,5
Δ. ΟΙΝΙΑΔΩΝ	5.341	4.939	10.280	5.446	5.240	10.686	-1,9	-5,7	-3,8
Δ. ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	1.000	858	1.858	1.067	982	2.049	-6,3	-12,6	-9,5
Δ. ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	2.280	2.192	4.472	2.502	2.510	5.012	-8,9	-12,7	-10,8
Δ. ΠΑΡΑΚΑΜΠΥΛΙΩΝ	1.444	1.276	2.720	1.774	1.637	3.411	-18,6	-22,1	-20,4
Δ. ΠΛΑΤΑΝΟΥ	975	808	1.783	875	797	1.672	11,4	1,4	6,4
Δ. ΠΥΛΛΗΝΗΣ	1.024	986	2.010	907	879	1.786	12,9	12,2	12,6
Δ. ΣΤΡΑΤΟΥ	3.331	3.112	6.443	3.475	3.420	6.895	-4,1	-9,0	-6,6
Δ. ΦΥΤΕΙΩΝ	1.392	1.342	2.734	1.592	1.544	3.136	-12,6	-13,1	-12,9
Δ. ΧΑΛΚΕΙΑΣ	1.467	1.416	2.883	1.611	1.550	3.161	-8,9	-8,6	-8,8

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., απογραφή 1191 & 2001

* Προσωρινά στοιχεία

** Τα όρια των δήμων και κοινοτήτων δεν είναι πάντα συγκρίσιμα μεταξύ 1991 και 2001

Γ. Βασικά Οικονομικά Στοιχεία

Ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας παράγει το 1,6% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Το κατά κεφαλήν προϊόν που ανέρχεται στα 9,4 χιλ. ευρώ κατατάσσει το Νομό στην 43^η θέση με 73% του Μ.Ο. της Ελλάδας το 2002 (57% του Μ.Ο. της ΕΕ-25). Η συμμετοχή του νομού στο ΑΕΠ της χώρας υποχωρεί ελαφρά 1,7% το 1995 και 1,5% το 2002²¹.

Στον πρωτογενή τομέα παρατηρείται μείωση της συμμετοχής στο συνολικό προϊόν του νομού στο 14% (2002). Στο νομό παράγεται το 3% της συνολικής γεωργικής παραγωγής της χώρας. Θα πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι ο νομός υπήρξε η 1^η παραγωγός περιοχή καπνού με 20% της συνολικής παραγωγής της χώρας κάτι που πλέον δεν ισχύει αφού τα τελευταία χρόνια η παραγωγή καπνού τείνει να εκλείψει²².

Στον δευτερογενή τομέα η μεταποίηση συμμετέχει ως 3,4% (2002) του προϊόντος του νομού παρουσιάζοντας ελαφρά άνοδο τα τελευταία χρόνια. Στο νομό παράγεται το 0,4% της συνολικής μεταποιητικής παραγωγής της χώρας, ποσοστό που παρουσιάζεται σταθερό τα τελευταία χρόνια²³.

Δ. Απασχόληση – Εργατικό Δυναμικό – Ανεργία

Στο Νομό ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται στις 84.180. Το σύνολο των απασχολούμενων είναι 73.509 εκ των οποίων 27.033 στον Πρωτογενή Τομέα, 12.084 στον Δευτερογενή Τομέα, 31.124 στον Τριτογενή Τομέα και 3.268 οι οποίοι δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Οι άνεργοι ανέρχονται σε 10.671. Τέλος, οι οικονομικώς μη ενεργοί ανέρχονται σε 110.803²⁴.

²¹ Πηγή στοιχείων: «Οι Νομοί της Ελλάδας» copyright: www.economics.gr

²² Πηγή στοιχείων: «Οι Νομοί της Ελλάδας» copyright: www.economics.gr

²³ Πηγή στοιχείων: «Οι Νομοί της Ελλάδας» copyright: www.economics.gr

²⁴ Πηγή στοιχείων: ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 2001, Πίνακας 32. Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμό, απασχολούμενοι κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και άνεργοι. Σύνολο Ελλάδος, Γεωγραφική ζώνη (NUTS I), περιφέρεια (NUTS II), νομός, δήμος / κοινότητα και δημοτικό / κοινοτικό διαμέρισμα.

Ε. Επίπεδο Εκπαίδευσης

ΠΑΙΔΕΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004
Αριθμός δημοτικών σχολείων	222	212	207	206	204
Αριθμός Ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	1	2	2	2	2
Μαθητές δημοτικών σχολείων	14.543	14.730	14.599	14.610	14.491
Μαθητές ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	163	182	216	218	226
Αριθμός γυμνασίων	46	48	48	49	48
Αριθμός ιδιωτικών γυμνασίων	1	2	2	3	2
Μαθητές γυμνασίων	8.250	7.854	7.516	7.232	7.485
Μαθητές ιδιωτικών γυμνασίων	133	170	157	141	133
Αριθμός Λυκείων – ΤΕΕ	42	44	39	44	44
Αριθμός ιδιωτικών Λυκείων – ΤΕΕ	2	3	3	3	2
Μαθητές Λυκείων – ΤΕΕ	8.559	8.681	8.512	8.015	8.132
Μαθητές ιδιωτικών Λυκείων – ΤΕΕ	206	283	299	283	200
Μαθητές Β/άθμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους	76,46	75,30	72,77	69,18	-
Μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους	66,16	67,08	66,29	66,29	-

Πηγή: Νομοί της Ελλάδος

Με βάση τους δείκτες ευημερίας «Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους» και «Μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους» ο Νομός κατατάσσεται στην 9^η θέση μεταξύ των 52 Νομών της Ελλάδας για το έτος 2003 (μέσος όρος χώρας 64 και 59 αντίστοιχα).

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Α. Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα

Με την είσοδο της Ελλάδας το 1981 και της Ισπανίας και της Πορτογαλίας το 1986 στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, η Κοινότητα έθεσε σε εφαρμογή μια σειρά οικονομικών προγραμμάτων που σκοπό είχαν την οικονομική ανάπτυξη των χωρών αυτών και την εξισορρόπηση των υφιστάμενων ισορροπιών. Λόγω των οικονομικών διαφορών των τριών αυτών χωρών με τα υπόλοιπα κράτη μέλη θα δημιουργούνταν διαρθρωτικά προβλήματα στις οικονομίες τους.

Έτσι η Κοινότητα ενέκρινε με τον Κανονισμό 2088/85 των καθιέρωση των «Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων». Τα Μ.Ο.Π που ξεκίνησαν το 1986 και ολοκληρώθηκαν το 1993 θεωρούνται από πολλούς ως η αφετηρία άσκησης ουσιαστικής Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Έθεσαν για πρώτη φορά το στόχο υλοποίησης μιας ολοκληρωμένης μεσοπρόθεσμης προσπάθειας για την ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μέσω πολυετών επιχειρησιακών προγραμμάτων. Προωθήθηκε η χρηματοδότηση σχεδίων ενταγμένων σε συνολικά περιφερειακά προγράμματα, τα οποία διαμορφώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν από τις ενδιαφερόμενες περιφέρειες²⁵.

Στόχος της Κοινοτικής δράσης ήταν η βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των νότιων περιοχών της Κοινότητας μέσω της προώθησης της ανάπτυξης, της προσαρμογής και της στήριξης της απασχόλησης και των εισοδημάτων και εξειδικεύεται μέσω προγραμμάτων που αφορούν το σύνολο των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και κυρίως τη γεωργία και την αλιεία²⁶.

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των Μ.Ο.Π περιλαμβάνει το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, ορισμένες περιοχές της Γαλλίας²⁷ και της Ιταλίας²⁸. Τα μέτρα για την επίτευξη των στόχων εντάσσονται σε 5 κατηγορίες²⁹:

α. Μέτρα για την γεωργία

²⁵ www.hellaskps.gr

²⁶ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

²⁷ Περιοχές Corse, Provence, Languedoc-Roussillon, Alpes, Cote D'Azur, Aquitaine, Midi-Pyrennees και τα διαμερίσματα Drome και Ardeche.

²⁸ Mezzogiorno, Liguria, Toscana, Ombria, Marche, Πλαγιά Απεννίνων και τις λιμνοθάλασσες στο βόρειο τμήμα της Αδριατικής μεταξύ της κοιλάδας του Comacchio και του Marano Langunara.

²⁹ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

- β. Μέτρα για την αλιεία
- γ. Μέτρα για τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία
- δ. Μέτρα για τις υπηρεσίες
- ε. Μέτρα για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Στην Ελλάδα καταρτίστηκαν 7 Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα: Κρήτης, Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, Νήσων Αιγαίου Πελάγους, Ανατολικής Κεντρικής Ελλάδας, Αττικής και ένα θεματικό Μ.Ο.Π. Πληροφορικής. Η αρχική περίοδος εφαρμογής των Μ.Ο.Π. ήταν η περίοδος 1984-1989 αλλά επεκτάθηκε μέχρι το 1993³⁰.

Η αναπτυξιακή στρατηγική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα από το 1984 μέχρι το 1993 χαρακτηρίστηκε κυρίως από τη μεγάλη διασπορά των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα υποδομής σε ολόκληρη τη χώρα. Η πολιτική αυτή στήριξε την οικονομική δραστηριότητα και διευκόλυνε τη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις αγροτικές και περιμετρικές περιοχές. Αναβάθμισε το επαρχιακό δίκτυο μεταφορών και ενίσχυσε τον εκσυγχρονισμό των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων και την ίδρυση ξενοδοχείων μικρού και μεσαίου μεγέθους σε πολλές περιοχές³¹. Ωστόσο, παρουσίασε σημαντικά προβλήματα κυρίως λόγω της έλλειψης ικανοποιητικής εμπειρίας στελεχών της δημόσιας διοίκησης, της ανεπαρκούς προετοιμασίας στον τομέα μελετών και της ανυπαρξίας μηχανισμών διοίκησης έργων (project management)³².

B. Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ) αποτελούν ένα «σύνολο παρεμβάσεων» που εξυπηρετούν συγκεκριμένους στόχους και έχουν προβλέψιμες επιπτώσεις, με προσδιορισμένο κόστος και πηγές κάλυψής τους, καθώς και χρονικά όρια εφαρμογής³³.

Βασίζονται σε τέσσερις αρχές³⁴:

α. Την αρχή της συγκέντρωσης η οποία καθορίζει τα χαρακτηριστικά επιλεξιμότητας των περιφερειών που εντάσσονται στους έξι στόχους των

³⁰ www.hellaskps.gr

³¹ www.hellaskps.gr

³² Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

³³ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

³⁴ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

Διαρθρωτικών Ταμείων και ρυθμίζονται τα θέματα των διαθέσιμων πόρων και την κατανομή των πιστώσεων.

i) ΣΤΟΧΟΣ 1: Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.

ii) ΣΤΟΧΟΣ 2: Ανασυγκρότηση των περιφερειών ή τμημάτων περιοχών που πλήττονται σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή.

iii) ΣΤΟΧΟΣ 3: Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας (άνω των 12 μηνών). Επαγγελματική αποκατάσταση των νέων (κάτω των 25 ετών), Διευκόλυνση της επαγγελματικής αποκατάστασης των προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

iv) ΣΤΟΧΟΣ 4: Διευκόλυνση της προσαρμογής των εργαζομένων στις μεταβολές της βιομηχανίας και στην εξέλιξη των συστημάτων παραγωγής.

v) ΣΤΟΧΟΣ 5α: Επιτάχυνση της προσαρμογής των εργαζομένων στις μεταβολές της βιομηχανίας και στην εξέλιξη των συστημάτων παραγωγής.

ΣΤΟΧΟΣ 5β: Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αγροτικών περιοχών.

vi) ΣΤΟΧΟΣ 6: Προώθηση της ανάπτυξης των πολύ αραιοκατοικημένων περιοχών των βορείων χωρών (χαρακτηριστικό τους οι πολύ κακές κλιματολογικές συνθήκες).

β. Την αρχή της εταιρικής σχέσης η οποία επιβάλλει την στενή συνεργασία της Επιτροπής και των εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών φορέων σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού.

γ. Την αρχή του προγραμματισμού η οποία αναφέρεται στην καλυπτόμενη περίοδο της διαρθρωτικής δράσης, τη διαδικασία προγραμματισμού και τις αρμοδιότητες του κάθε Ταμείου στην εφαρμογή των πολιτικών που εξυπηρετούν τους έξι καθορισμένους στόχους.

δ. Την αρχή της προσθετικότητας η οποία προβλέπει ότι η αύξηση των πιστώσεων των Ταμείων δεν υποκαθιστά τις εθνικές ενισχύσεις.

Το 1988 αποφασίσθηκε η ριζική μεταρρύθμιση της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων που οδήγησε στον συντονισμό των πολιτικών και κοινοτικών

διαρθρωτικών ταμείων που μέχρι τότε παρέμεναν ανεξάρτητες. Η μεταρρύθμιση αυτή προέβλεπε την σταδιακή αύξηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων μέχρι τον διπλασιασμό τους την περίοδο 1987-1993. Προέβλεπε επίσης ότι η ευθύνη για τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των αναπτυξιακών δράσεων και προγραμμάτων, που συγχρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μοιράζεται ανάμεσα στις εθνικές και περιφερειακές αρχές της χώρας και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα³⁵.

Με την καθιέρωση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης ως θεσμικής συνέπειας των Πακέτων Ντελόρ I και II η Κοινότητα πραγματοποιεί την περιφερειακή πολιτική στις περιφέρειες του Στόχου 1. Τα ΚΠΣ έδωσαν ουσιαστικό περιεχόμενο στην περιφερειακή πολιτική της Κοινότητας, αύξησαν την αποτελεσματικότητά της, συγκεκριμενοποίησαν τη διαδικασία προγραμματισμού, αύξησαν τη χρησιμότητα και την αποδοτικότητα σε οργανωτικό επίπεδο, αύξησαν την ευελιξία στα διάφορα στάδια εκπόνησης, εφαρμογής και παρακολούθησης των προγραμμάτων, ενίσχυσαν τις αποκεντρωτικές διαδικασίες, διευκόλυναν την επέκταση των ενισχυόμενων δράσεων και σε νέους τομείς κοινωνικής σημασίας, αύξησαν την Κοινοτική συμμετοχή στη χρηματοδότηση των έργων, δημιούργησαν τις προϋποθέσεις συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην εφαρμογή τους και ενίσχυσαν την παροχή τεχνικής βοήθειας για την απόκτηση τεχνογνωσίας³⁶.

Γ. Το Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989-1993)

Το Α' ΚΠΣ (1989-1993) είχε έξι βασικούς σκοπούς³⁷:

- i) Εκσυγχρονισμός των βασικών υποδομών
- ii) Ανάπτυξη της γεωργίας με την προώθηση διαρθρωτικών μεταβολών.
- iii) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- iv) Ενίσχυση του κλάδου του τουρισμού.
- v) Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
- vi) Μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων

³⁵ www.hellaskps.gr

³⁶ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

³⁷ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

Για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών καταρτίστηκαν 12 τομεακά προγράμματα και 13 περιφερειακά.

Με το Α' ΚΠΣ αυξήθηκε το ΑΕΠ και δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας. Το ποσοστό απορρόφησης έφθασε το 93%. Παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα στον τομέα της βιομηχανίας δεν ήταν τα αναμενόμενα κατά την εν λόγω περίοδο ξεκίνησε η κατασκευή των μεγάλων έργων υποδομής εθνικής σημασίας και αποκτήθηκε η απαραίτητη διοικητικής και διαχειριστική τεχνογνωσία για την υλοποίηση των ΚΠΣ.

Α. Το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999)

Κατά την περίοδο υλοποίησης του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (1994-1999) δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση σε έργα υποδομής εθνικής σημασίας που ενισχύουν την εξωστρέφεια της οικονομίας και τη γενικότερη διασύνδεση της χώρας με το εξωτερικό. Χωρίς να εγκαταλείπεται η εφαρμογή μέτρων ισόρροπης ανάπτυξης της χώρας, δόθηκε προτεραιότητα στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων και με κύριο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης στα αστικά κέντρα. Κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι η προετοιμασία της χώρας για την ένταξή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση καθώς και η υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής σε ολόκληρη τη χώρα όπως οδικοί άξονες (ΠΑΘΕ, Εγνατία Οδός), λιμενικά έργα, εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Σιδηροδρομικού Δικτύου, μετρό της Αθήνας, ενεργειακά έργα (αιολικά πάρκα, φυσικό αέριο), τηλεπικοινωνίες, νοσοκομεία κ.α.³⁸

Στον σχεδιασμό της αναπτυξιακής στρατηγικής της περιόδου αυτής συνέβαλαν το ελληνικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1994-1999, οι επιδιώξεις της περιφερειακής πολιτικής της Κοινότητας και οι στόχοι της Λευκής Βίβλου³⁹. Έτσι υπάρχουν τρεις κατηγορίες στόχων:

- i) Η πρώτη κατηγορία περιελάμβανε την ενίσχυση του παραγωγικού τομέα και την αναστροφή της τάσης μείωσης των επενδύσεων, τις μεγάλες επενδύσεις υποδομής στις μεταφορές, τις τηλεπικοινωνίες και την ενέργεια και την ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

³⁸ [Http://www.hellaskps.gr](http://www.hellaskps.gr)

³⁹ Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

ii) Η δεύτερη κατηγορία περιελάμβανε τρεις επιμέρους στόχους: οι Κοινοτικοί Πόροι του ΚΠΣ να φθάσουν σε ετήσιο μέσο όρο το 4,8% του ΑΕΠ, οι ίδιοι πόροι να αυξηθούν κατά 0,9% τον ετήσιο ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και να δημιουργηθούν 100.000 νέες θέσεις εργασίας.

iii) Η τρίτη κατηγορία περιελάμβανε έργα στον τομέα του περιβάλλοντος, του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, της υγείας κ.α. καθώς και ενέργειες που θα χρηματοδοτούνταν για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που προσέφερε το άνοιγμα των αγορών των χωρών της Κεντρικής Ανατολικής Ευρώπης και ιδιαίτερα των Βαλκανίων

Τα Τομεακά και Κλαδικά προγράμματα του Β' ΚΠΣ εντάσσονταν σε 4 αναπτυξιακούς άξονες και τα περιφερειακά σε ένα. Οι άξονες αυτοί ήταν:

- i) Άξονας 1: Μείωση της «Περιφερειακότητας» και προώθηση της εσωτερικής ολοκλήρωσης με την ανάπτυξη των μεγάλων δικτύων υποδομής
- ii) Άξονας 2: Βελτίωση της ποιότητας ζωής
- iii) Άξονας 3: Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα
- iv) Άξονας 4: Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων και ενίσχυση της απασχόλησης
- v) Άξονας 5: Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών.

Κατά την περίοδο της εφαρμογής του Β' ΚΠΣ η βελτίωση των συνθηκών της ελληνικής οικονομίας και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών καθώς και η συμβολή του ίδιου του ΚΠΣ δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας η οποία συνεχίστηκε και κατά την περίοδο 2000-2006. Ωστόσο, την εφαρμογή του δυσχέρανε μια σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών που αφορούσαν τους μηχανισμούς διαχείρισης και υλοποίησης, οι οποίοι δεν ήταν επαρκείς για να αντιμετωπίσουν μια αυξημένη κλίμακα παρεμβάσεων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
2000-2006

2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006

Α. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000-2006)

Η Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 2000-2006 ενισχύθηκε με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί είχαν σαν στόχο τη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, την πραγματική σύγκλιση των οικονομιών των κρατών μελών και την αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών και κοινωνικών ελλείψεων κυρίως στους τομείς των υποδομών, των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας⁴⁰. Η στήριξη αυτή της ΕΕ πραγματοποιείται μέσω:

- α. του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης
- β. των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών
- γ. του Ταμείου Συνοχής

Έπειτα από τις σχετικές διαπραγματεύσεις επί του Σχεδίου Ανάπτυξης, το οποίο αποτελεί «το έγγραφο που υποβάλλει το κράτος-μέλος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έγκριση και περιλαμβάνει: α) τη διάγνωση των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών, των προβλημάτων και των δυνατοτήτων και β) τη διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής, των προτεραιοτήτων δράσης, των ειδικών στόχων και των ενδεικτικών χρηματοδοτικών πινάκων, με την προτεινόμενη κατανομή των πόρων»⁴¹, καταρτίστηκε το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006.

Ως Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ορίζεται «το έγγραφο που καταρτίζεται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σε συνεργασία με το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, και εγκρίνεται από την Επιτροπή και στο οποίο περιλαμβάνεται η στρατηγική ανάπτυξης της χώρας, οι προτεραιότητες δράσης και οι ειδικοί στόχοι των διαρθρωτικών Ταμείων και του Κράτους και οι πηγές χρηματοδότησης»⁴². Αναλυτικότερα, «το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (σύμφωνα με την ΕΕ) είναι το έγγραφο που εγκρίνεται από την Επιτροπή,

40 ΕΛΛΑΔΑ 2000-2006 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ/ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ, <http://www.hellaskps.gr>

41 Αθ. Παπαδασκαλόπουλος, Μαν. Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002, σελ.89

42 Άρθρο 1 § α), Νόμος υπ' αριθ. 2860 Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 251/14-11-2000

σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος-μέλος, μετά από εκτίμηση του Σχεδίου Ανάπτυξης που έχει υποβληθεί από το κράτος-μέλος και το οποίο περιέχει τη στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των Ταμείων και του κράτους-μέλους, τους ειδικούς στόχους τους, τη συμμετοχή των Ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους. Το έγγραφο αυτό εξασφαλίζει το συντονισμό του συνόλου της Κοινοτικής Διαρθρωτικής ενίσχυσης στις αφορώμενες περιφέρειες και στους τομείς δραστηριότητας του κράτους-μέλους (συμπεριλαμβανομένης και της παρέμβασης για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων). Υλοποιείται μέσω ενός ή περισσότερων επιχειρησιακών προγραμμάτων.»⁴³

Για την επίτευξη του Γ' ΚΠΣ προβλέπεται η υλοποίηση 25 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. «Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι το εγκριθέν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έγγραφο, (το οποίο υποβάλλεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας⁴⁴) που αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός ΚΠΣ και περιέχει ένα συνεπές σύνολο αξόνων προτεραιότητας αποτελούμενων από πολυετή μέτρα, για την πραγματοποίηση του οποίου μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή ενός ή περισσότερων Ταμείων και ενός ή περισσότερων από τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά όργανα, καθώς και της ΕΤΕ. Ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι το επιχειρησιακό πρόγραμμα, του οποίου η χρηματοδότηση γίνεται από περισσότερα του ενός Ταμεία».⁴⁵

Τα 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ αποτελούνται από:

α. 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές και βασικούς τομείς της Οικονομικής και Κοινωνικής ζωής όπως⁴⁶:

- *Εκπαίδευση*: Εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και βελτίωση των υποδομών.
- *Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση*: Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο με στόχο την πρόληψη της ανεργίας και τη διευκόλυνση της επαγγελματικής επανένταξης μέσα από εξατομικευμένη προσέγγιση. Ποιοτική κατάρτιση,

43 Βλ. παραπάνω σελ. 89

44 Άρθρο 1 §β), Ν. 2860

45 Βλ. παραπάνω σελ. 90

προσαρμοσμένη στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και ένταξη των μειονεκτούντων ομάδων.

- *Δρόμοι, λιμάνια, αστική ανάπτυξη* και
- *Σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες*

Τα δύο αυτά προγράμματα έχουν στόχο την ολοκλήρωση της ένταξης της χώρας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, τη μείωση των επιπτώσεων από την περιφερειακή της θέση στην Ε.Ε. και το μεγαλύτερο άνοιγμά της προς την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, καθώς και τον περιορισμό της κυκλοφοριακής συμφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον.

- *Ανταγωνιστικότητα*: Ποικίλες ενισχύσεις για τις επιχειρήσεις (κυρίως τις μικρομεσαίες) και για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων, κυρίως χάρη σε νέες μορφές χρηματοδότησης, βελτίωση της τουριστικής προσφοράς, επέκταση του ενεργειακού δικτύου και διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών.
- *Αγροτική ανάπτυξη*: Ενισχύσεις στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, στις δραστηριότητες μεταποίησης και διάθεσης στην αγορά με στόχο τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων. Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας χάρη σε ολοκληρωμένες δράσεις τοπικής ανάπτυξης.
- *Αλιεία*: Εκσυγχρονισμός του στόλου και του εξοπλισμού και εξορθολογισμός της παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των αλιευτικών πόρων και του περιβάλλοντος.
- *Πολιτισμός*: Αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού.
- *Περιβάλλον*: Διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών πόρων. Προσαρμογή στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές σε ότι αφορά το πόσιμο νερό, τα λύματα και τα απόβλητα. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και παιδεία.
- *Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια*: Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών υγείας, κατάρτιση του προσωπικού, μεταρρύθμιση του τομέα της πνευματικής υγείας.

- *Κοινωνία της Πληροφορίας*: Προώθηση των τεχνολογιών της πληροφορίας στις δημόσιες υπηρεσίες, τα σχολεία, τις τοπικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών και ανάπτυξη των συνδέσεων υψηλής ταχύτητας.

β. 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ)

Αντιστοιχεί ένα ΠΕΠ σε κάθε μια από τις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας. Σε αυτά έχει καταναμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006.

Τα 13 ΠΕΠ είναι:

- ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας
- ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας
- ΠΕΠ Ηπείρου
- ΠΕΠ Θεσσαλίας
- ΠΕΠ Ιονίων Νήσων
- ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
- ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας
- ΠΕΠ Αττικής
- ΠΕΠ Πελοποννήσου
- ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου
- ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου
- ΠΕΠ Κρήτης

Στόχος του είναι η ενίσχυση των περιφερειακών και τοπικών αρχών προκειμένου να εφαρμόσουν ένα όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένο φάσμα δράσεων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, που περιλαμβάνουν έργα υποδομής, την στήριξη της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, της έρευνας και της καινοτομίας, των ανθρώπινων πόρων, της δημιουργίας τοπικών θέσεων εργασίας και της διαχείρισης του περιβάλλοντος. Οι δράσεις προς όφελος των απομονωμένων, νησιωτικών ή

ορεινών περιοχών συμβάλουν στη μείωση των εσωτερικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών⁴⁷.

Η δομή του κάθε ΠΕΠ ακολουθεί την εξής ιεραρχική δομή:

- Πρόγραμμα (το ΠΕΠ συνολικά)
- Άξονες προτεραιότητας ή Υποπρογράμματα
- Μέτρα ανά Υποπρόγραμμα⁴⁸

γ. 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας

Στόχο έχει την ενδυνάμωση, τη στήριξη και τη βελτίωση του συστήματος διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του ΚΠΣ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Περιλαμβάνει δράσεις για την επιτάχυνση της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ και την υποστήριξη όλων εκείνων των λειτουργιών που είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας της διοίκησης και της διαχείρισης του ΚΠΣ. Επίσης περιλαμβάνει μια σειρά δράσεων για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο, την συμβουλευτική υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων στην εφαρμογή του ΚΠΣ φορέων, την αξιολόγηση των φορέων αυτών, τον σχεδιασμό των μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών στρατηγικών της χώρας και την προβολή και δημοσιότητα των παρεμβάσεων του ΚΠΣ.

Οι διαθέσιμοι πόροι για ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας είναι:

- Ο προϋπολογισμός του Ε.Π «Τεχνική Βοήθεια 2000-2006»
- Ο προϋπολογισμός του Άξονα Προτεραιότητας Τεχνικής Βοήθειας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000-2006
- Οι αμιγώς εθνικοί πόροι που διατίθενται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων⁴⁹

47 Βλ. παραπάνω

48 Αθ. Παπαδασκαλόπουλος, Μαν. Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002, σελ.266

49 ΕΛΛΑΔΑ 2000-2006 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ/ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ, <http://www.hellaskps.gr>

Το Γ' ΚΠΣ αποτελεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας. Το κείμενο του ΚΠΣ υπογράφηκε το Νοέμβριο του 2000 και αναθεωρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2004. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τους άξονες προτεραιότητας για τη δράση των Κοινοτικών Διαρθρωτικών Ταμείων
- Τη συνοπτική περιγραφή των επιχειρησιακών προγραμμάτων με τους ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν επιλεγεί.
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης που προσδιορίζει για κάθε άξονα και για κάθε έτος το ποσό των συνολικών κονδυλίων που προβλέπονται.
- Τις διατάξεις εφαρμογής του Γ' ΚΠΣ⁵⁰

Η κατανομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ ανά άξονα προτεραιότητας είναι η εξής⁵¹:

50 <http://3kps.gr>

51 Αθ. Παπαδασκαλόπουλος, Μαν. Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002, σελ.264

Άξονας προτεραιότητας 1: Ανθρώπινοι Πόροι

1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση

Άξονας Προτεραιότητας 2: Μεταφορές

3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη
4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες, Αστικές Μεταφορές

Άξονας Προτεραιότητας 3: Ανταγωνιστικότητα

5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία

6. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου
7. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιεία

Άξονας Προτεραιότητας 5: Ποιότητα Ζωής

8. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον
9. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πολιτισμός
10. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υγεία-Πρόνοια

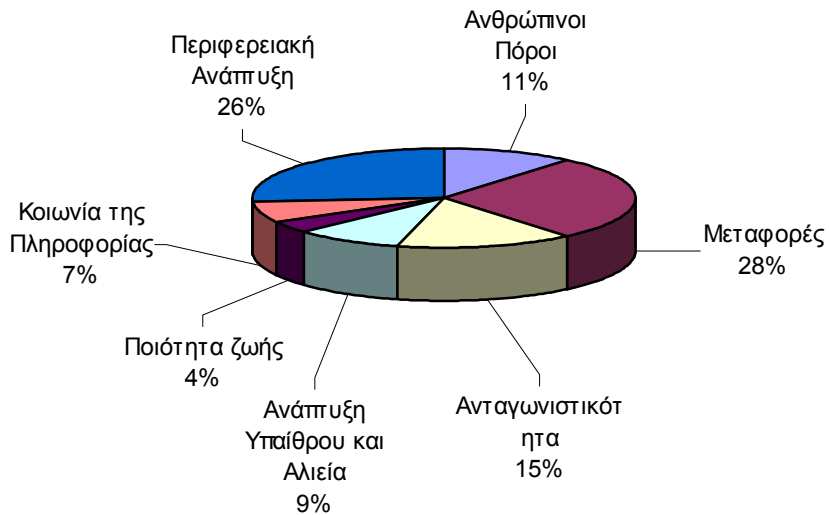
Άξονας Προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας

11. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας

Άξονας Προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη

12. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
13. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας
14. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας
15. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου
16. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας
17. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ιονίων Νήσων
18. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας
19. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας
20. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής
21. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου
22. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου
23. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου
24. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης

Ποσοστιαία Κατανομή πόρων ΚΠΣ 2000-2006 ανά Άξονα Προτεραιότητας

Όπως φαίνεται και από το παραπάνω γράφημα μεγαλύτερη βαρύτητα δίνεται στις μεταφορές και την περιφερειακή ανάπτυξη⁵².

52 Βλ. παραπάνω, σελ. 265

Β. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδος 2000-2006

α. Στρατηγικοί στόχοι

Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας⁵³ είναι «η αξιοποίηση της κομβικής θέσης της Περιφέρειας και η αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων για την υπέρβαση των προβλημάτων της ανεργίας και της ενδοπεριφερειακής ανισότητας». Ο γενικός αυτός στόχος αναλύεται στους εξής άξονες προτεραιότητας:

1	Ενίσχυση και αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως Δυτικής Πύλης της Χώρας	€	186.505.000
2	Πολιτιστική και Τουριστική ανάπτυξη – Αξιοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004	€	97.180.000
3	Αναδιάρθρωση και επέκταση της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας και προώθηση της καινοτομίας	€	93.017.000
4	Ενίσχυση αστικών υποδομών – Βελτίωση ποιότητας ζωής	€	155.920.000
5	Προώθηση της απασχόλησης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού	€	28.844.000
6	Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου	€	188.951.000
7	Τεχνική Βοήθεια	€	5.518.000
Συνολικός Προϋπολογισμός : 755.935.000 €			

Πηγή: www.westerngreece.gr

β. Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος :	835.064.388 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη :	675.867.180 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή :	505.940.694 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή :	169.926.486 Ευρώ
Ίδιωτική Συμμετοχή :	159.197.208 Ευρώ

⁵³ Πηγή: Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (www.westerngreece.gr), Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας 2000-2006, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας (www.ditikiellada.gov.gr), Ελλάδα 2000-2006 Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (www.hellaskps.gr)

γ. Γενικές Πληροφορίες για το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 9-4-2001. Περιλαμβάνει επτά (7) άξονες προτεραιότητας συνολικού προϋπολογισμού 781.435.000 € από τα οποία τα 637.935.000 € αποτελούν Δημόσια Δαπάνη και τα 143.500.000 € Ιδιωτική Συμμετοχή. Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων ανέρχεται σε 478.451.000 € εκ των οποίων η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 370.600.000 €, του ΕΚΤ σε 31.851.000 € και του ΕΓΤΠΕ-Π σε 76.000.000 €.

Η Εθνική Συμμετοχή ανέρχεται σε 159.484.000 €. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην 1^η συνεδρίαση στις 15-5-2001 ενέκρινε το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και τα κριτήρια ένταξης πράξεων. Έχει προωθηθεί τροποποίηση του Σ.Π. για έγκριση με γραπτή διαδικασία με το από 07-01-2002 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΕΠ. Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 7 Άξονες Προτεραιότητας και σε 35 Μέτρα.

δ. Στόχοι και επιδιώξεις σε επίπεδο Άξονων Προτεραιότητας

I. Ενίσχυση και αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως Δυτικής Πύλης της Χώρας.

Έχει συνολικό κόστος 186.506.000 € εκ των οποίων τα 160.057.000 € αποτελούν τη Δημόσια Δαπάνη και τα 26.449.000 € την Ιδιωτική Συμμετοχή. Η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 120.042.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η διασύνδεση των μεταφορικών δικτύων και κόμβων με τους πόλους Οικονομικής ανάπτυξης και την πύλη της Περιφέρειας προς τη Δυτική Ευρώπη.
- Η βελτίωση των προσβάσεων από και προς τη Δυτική Ελλάδα

II. Πολιτιστική και Τουριστική Ανάπτυξη-Αξιοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004

Έχει συνολικό κόστος 97.180.000 €, εκ των οποίων τα 70.739.000 € αποτελούν τη Δημόσια Δαπάνη και τα 26.441.000 € την Ιδιωτική Συμμετοχή. Η

συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 53.055.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων και ιστορικών Μνημείων της Περιφέρειας
- Η ανάδειξη του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου της Αρχ. Ολυμπίας
- Η ανάπτυξη και υποστήριξη του Τουρισμού

III. Αναδιάρθρωση και επέκταση της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας και προώθηση της καινοτομίας

Έχει συνολικό κόστος 93.018.000 € εκ των οποίων τα 40.510.000 € αποτελούν τη Δημόσια Δαπάνη και τα 52.508.000 € την Ιδιωτική Συμμετοχή. Η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 30.382.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων των μεταποιητικών επιχειρήσεων
- Η ανάπτυξη των ΜΜΕ
- Η ενίσχυση της διασύνδεσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων και της παραγωγής μέσω κοινών προγραμμάτων, η προώθηση της Καινοτομίας και της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

IV. Ενίσχυση αστικών υποδομών-Βελτίωση ποιότητας ζωής

Έχει συνολικό κόστος και Δημόσια Δαπάνη 155.921.000 €. Η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 110.286.000 € και του ΕΚΤ σε 6.654.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η αναβάθμιση των αστικών υποδομών και η προστασία του περιβάλλοντος
- Η αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών στο τομέα της υγείας πρόνοιας και η βελτίωση των υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης
- Η ανασυγκρότηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων.

V. Προώθηση της απασχόλησης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού

Έχει συνολικό κόστος και Δημόσια Δαπάνη 28.844.000 €. Η συμμετοχή του ΕΚΤ ανέρχεται σε 21.633.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η πρόληψη της ανεργίας και η προώθηση της απασχόλησης ατόμων και ομάδων που αντιμετωπίζουν κινδύνους αποκλεισμού από την αγορά εργασίας.
- Η επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση ανέργων
- Η ενίσχυση και προώθηση της απασχόλησης, καθώς και ίσων ευκαιριών

VI. Αειφόρος Ανάπτυξη της υπαίθρου

Έχει συνολικό κόστος 214.448.000 € εκ των οποίων 176.346.000 € αποτελούν Δημόσια Δαπάνη και 38.102.000 € Ιδιωτική Συμμετοχή. Η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 53.647.000 €, του ΕΚΤ σε 3.187.000 € και του ΕΓΤΠΕ-Π σε 75.425.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και η στήριξη των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών
- Η βελτίωση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας των προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής
- Η αναδιάρθρωση της παραγωγής σε προϊόντα που έχουν ζήτηση.
- Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις εστίες τους και η προσέλκυση νέων αγροτών
- Η προστασία, ανάπτυξη και ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος

VII. Τεχνική Βοήθεια

Έχει συνολικό κόστος και Δημόσια Δαπάνη 5.518.000 €. Η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 4.139.000 €, του ΕΚΤ σε 377.000 € και του ΕΓΤΠΕ-Π σε 575.000 €. Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η έγκαιρη προετοιμασία, η απρόσκοπτη υλοποίηση και αποτελεσματική παρακολούθηση του προγράμματος

- Η ευρεία δημοσιότητα, ο αποτελεσματικός έλεγχος και η αξιολόγηση του προγράμματος

ε. Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Κατασκευή 26 Km οδικού δικτύου
- 2 παρεμβάσεις σε λιμάνια
- 36 Km Σιδηροδρομικού Δικτύου που αναβαθμίζεται
- 110 επεμβάσεις σε πολιτιστικά μνημεία
- 1.600 ξενοδοχειακές κλίνες που εκσυγχρονίζονται
- 1 ΒΙΠΕ-ΒΙΟΠΑ στην οποία θα βελτιωθούν οι υποδομές
- 295 ενισχυόμενες ΜΜΕ
- 25 ερευνητικά προγράμματα
- 109 Km νέων δικτύων αποχέτευσης
- 220 νέες σχολικές αίθουσες
- 1 Νοσοκομείο που κατασκευάζεται
- 1.375 καταρτιζόμενοι
- 204.000 στρέμματα που βελτιώνεται η άρδυσή τους
- 2.500 στρέμματα αναδασώσεων
- 800 ενισχυόμενες εκμεταλλεύσεις

Η δομή του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδος, τα ενταγμένα έργα, οι χρηματοδοτικοί πίνακες και η πρόοδος ανά μέτρο παρουσιάζονται στο Παράρτημα.

Γ. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για το Νομό Αιτωλοακαρνανίας

Για την Αιτωλοακαρνανία⁵⁴ προβλέπονται 374 έργα συνολικού προϋπολογισμού 257.704.397,55€ και συνολικό ποσό χωροθέτησης 215.697.984,32€. Κατανέμονται ως εξής:

- 59 Έργα οδοποιίας (61.412.482,80€)
- 8 έργα διαχείρισης απορριμμάτων (816.100,00€)
- 27 έργα υποδομής εκπαίδευσης (29.522.586,73€)
- 20 έργα υποδομής υγείας και πρόνοιας (2.487.735,51€)
- 28 έργα υδρεύσεως (11.442.403,19€)
- 18 έργα αποχέτευσης – επεξεργασίας λυμάτων – αντιπλημμυρικά (19.316.916,43€)
- 12 έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων – εγγειοβελτιωτικά έργα – αναδασμοί (19.459.250,67€)
- 6 έργα για μουσεία (4.648.996,24€)
- 7 έργα και εγκαταστάσεις λιμένων / τουριστικών λιμένων / αλιευτικών καταφυγίων (7.161.924,88€)
- 7 έργα ανάπλασης – ανάδειξης – αποκατάστασης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων (5.237.992,43€)
- 35 έργα ανάπλασης – αξιοποίησης περιοχής (13.026.953,80€)
- 9 έργα για μελέτες – εργαλεία – έρευνες (1.242.891,65€)
- 4 έργα για δικτύωση (179.540,80€)
- 1 έργο διαχείρισης βιοτόπων και οικολογικά ευαίσθητων περιοχών (440.000,00€)
- 5 έργα για ενέργειες ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης 261.427,64€)
- 1 έργο κτηνοτροφίας (44.885,73€)
- 9 δασικά έργα (2.486.639,58€)

⁵⁴ Πηγή: Ο.Π.Σ

- 1 έργο ανάπτυξης έρευνας – τεχνολογίας (509.186,61€)
- 10 έργα για ιδιωτικές επενδύσεις – ενίσχυση ΜΜΕ (αποκλειστικά) (36.430.412,26€)
- 4 έργα για ιδιωτικές επενδύσεις – τουρισμός (αποκλειστικά) (5.691.525,69)
- 3 έργα για συμβουλευτικές διαχειριστικές υπηρεσίες (291.350,00€)
- 10 έργα κατάρτισης (4.800.134,46€)
- 5 έργα Συμβουλευτικής – Πληροφόρησης – Υποστήριξης (531.857,56€)
- 43 έργα για δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού (8.927.509,28€)
- 1 έργο για υπηρεσίες και υποδομές για την ασφάλεια των μεταφορών (1.000.000,00€)
- 2 έργα για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (13.323.993,92€)
- 3 έργα για εναλλακτικές επενδύσεις σε αγροτικές περιοχές (2.730.246,65€)
- 3 έργα για προστασία κα ανάπτυξη αλιευτικών πόρων / Υποδομές – Διαχείριση – Παρακολούθηση (1.803.537,34€)
- 1 έργο για ενέργειες πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων και προώθησης προϊόντων ποιότητας (424.930,01€)
- 7 έργα για υποδομές σύγχρονου πολιτισμού – επικοινωνιακά γεγονότα (736.494,87€)
- 19 έργα για υποδομές της κοινωνίας της πληροφορίας στην εκπαίδευση (399.460,00€)
- 3 έργα για υποδομές της κοινωνίας της πληροφορίας στον πολιτισμό – τουρισμό (300.00,00€)
- 1 έργο για υποδομές της κοινωνίας της πληροφορίας στην Υγεία – Πρόνοια (145.022,00€)
- 2 έργα για υποδομές της κοινωνίας της πληροφορίας στον τομέα του περιβάλλοντος (200.028,82€).

Φορείς Υλοποίησης των έργων είναι οι εξής:

- Αναπτυξιακή "Αιτωλική Α.Ε."
- Αναπτυξιακή Αιτ/νίας Α.Ε.
- Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Αμφιλοχίας
- Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Στράτου
- Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Τοπικής, Κοινωνικής, Πολιτιστική και Αθλητικής
- Αναπτυξιακή Εταιρεία "Τριγωνίδα Α.Ε."
- Αναπτυξιακή Εταιρεία Δ. Ελλάδος
- Αναπτυξιακή Ναυπάκτου
- Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος
- Γενικά Αρχεία Κράτους Κεντρική Υπηρεσία
- Γενικό Νοσοκομείο Αγρινίου
- Γενικό Νοσοκομείο Μεσολογγίου
- Δ.Ε.Β. Αιτ/νίας
- Δήμοι Ν. Αιτ/νίας
- Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης
- Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού και Ανάπτυξης Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου
- Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δ. Νεάπολης
- Διαχειριστική Αρχή Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας
- Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης Π.Δ.Ε.
- Διεύθυνση Δασών - Δασαρχείο Αιτ/νίας
- Διεύθυνση Δημοσίων Έργων Π.Δ.Ε.
- Διεύθυνση Εκτελέσεων Έργων Μουσείων και Πολιτιστικών Κτιρίων
- Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Π.Δ.Ε.
- Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Αιτ/νίας

- ΕΛ.ΑΣ
- Επιμελητηριακή Εταιρεία Ανάπτυξης Αιτ/νίας
- Η' Ε.Β.Α.
- Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου Α.Ε.
- Κ.Ε.Κ. "ΑΚΜΩΝ"
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτ/νίας
- Πανεπιστήμιο Πάτρας
- ΠΕΣΥ Δ. Ελλάδας
- ΣΤ' ΕΠΚΑ
- Σχολικές Επιτροπές Νηπιαγωγείων, Δημοτικών, Γυμνασίων, Λυκείων των Δήμων του Νομού Αιτ/νίας
- Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την εκτέλεση Αρχ. Έργων
- ΥΠΕΧΩΔΕ-ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ

Με βάση τον προϋπολογισμό τα 10 σημαντικότερα έργα είναι τα εξής:

1. Επενδύσεις στις Γεωργικές εκμεταλλεύσεις κύριας παραγωγικής κατεύθυνσης φυτικής παραγωγής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας – Α΄ κύκλος προκήρυξης έτους 2003, που υπάγεται στα έργα για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, προϋπολογισμού 12.665.682,01€.
2. Ενίσχυση Ιδιωτικών – Παραγωγικών επενδύσεων Ν. 3299/04, Έτους 2005 του Τομέα Μεταποίησης, που υπάγεται στα έργα για Ιδιωτικές Επενδύσεις - Ενίσχυση ΜΜΕ (αποκλειστικά), με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, προϋπολογισμού 11.353.069,75€.

3. Παραϊόνια Οδός, Κατασκευή Σήραγγας Αγίου Ηλία στο Τμήμα της Παραϊόνιας Οδού από τέλος παράκαμψης Γουριάς έως Γαϊδουροπνίχτη που υπάγεται στα έργα Οδοποιίας, με Φορέα Υλοποίησης το ΥΠ.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.-ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ, προϋπολογισμού 10.702.841,22€.
4. Παραϊόνια Οδός, Οδικές Συνδέσεις Σήραγγας Αγίου Ηλία που υπάγεται στα έργα Οδοποιίας, με Φορέα Υλοποίησης το ΥΠ.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.-ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ, προϋπολογισμού 10.030.000,00€.
5. Αποχέτευση και Καταθλιπτικός Αγωγός Πάλαιρου – Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Δ. Πάλαιρου, που υπάγεται στα έργα Αποχέτευσης – Επεξεργασία Λυμάτων – Αντιπλημμυρικά με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Δημοσίων Έργων Π.Δ.Ε, προϋπολογισμού 10.000.000,00€.
6. Ενίσχυση Υφιστάμενων ΜΜΕ της Π.Δ.Ε. στον Τομέα Μεταποίησης, μέσω του καν. 70/2001, α' Προκήρυξη, που υπάγεται στα έργα για Ιδιωτικές Επενδύσεις – Ενίσχυση ΜΜΕ (αποκλειστικά), με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Π.Δ.Ε., προϋπολογισμού 6.278.339,64€
7. Ανακαίνιση – Εκσυγχρονισμός Αρδευτικών Ζωνών 1Α και 1Β Οζερού Αιτ/νίας, που υπάγεται στα έργα Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων – Εγχειοβελτιωτικά έργα – Αναδασμοί, με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Π.Δ.Ε, προϋπολογισμού 6.014.136,38€.
8. Παραλιακή Οδός Πογωνίας – Ν. Πλαγιάς του Δήμου Κεκροπίας, που υπάγεται στα έργα Οδοποιίας, με Φορέα Υλοποίησης τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτ/νίας, προϋπολογισμού 5.860.410,00€.
9. Ενίσχυση Ιδιωτικών – Παραγωγικών Επενδύσεων Ν. 2601/98, Έτους 2002 του Τομέα Μεταποίησης, που υπάγεται στα έργα για Ιδιωτικές Επενδύσεις – Ενίσχυση ΜΜΕ (αποκλειστικά), με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Π.Δ.Ε, προϋπολογισμού 5.108.446,72€.
10. Ενίσχυση Υφιστάμενων ΜΜΕ της Π.Δ.Ε. στον Τομέα Μεταποίησης, μέσω του καν. 70/2001, β' Προκήρυξη, που υπάγεται στα έργα για Ιδιωτικές Επενδύσεις – Ενίσχυση ΜΜΕ (αποκλειστικά), με Φορέα Υλοποίησης τη Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Π.Δ.Ε., προϋπολογισμού 4.835.570,89€.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
2007-2013

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013

A. ΕΣΠΑ 2007-2013

Η ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής αποτελεί στρατηγικό στόχο της. Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβώνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπεί στην προώθηση μίας ανταγωνιστικής και δυναμικής οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση, που οδηγεί στη δημιουργία περισσότερων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και συνάδει με τις προτεραιότητες της αειφόρου ανάπτυξης⁵⁵.

Στη νέα περίοδο, τα χρηματοδοτικά μέσα που διατίθενται για την Πολιτική Συνοχής είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής.

Για την περίοδο 2007-2013 κάθε Κράτος Μέλος καταρτίζει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα κείμενο, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), που αποτελεί το πλαίσιο για τον προγραμματισμό των Ταμείων σε εθνικό επίπεδο. Το ΕΣΠΑ πρέπει να είναι συνεπές με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 και να συνδέεται στενά με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) του Κράτους Μέλους, στο οποίο περιγράφονται τα μέτρα που θα εφαρμοστούν για την υλοποίηση της Στρατηγικής της Λισσαβώνας σχετικά με την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Το ελληνικό ΕΣΠΑ, που περιγράφει τη στρατηγική της χώρας και τον τρόπο με τον οποίο η Ελλάδα προγραμματίζει να αξιοποιήσει την κοινοτική συνδρομή ύψους 20,4 δις ευρώ κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, έχει υποβληθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή το Μάρτιο του 2007, δεδομένου ότι πληροί όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις. Το ΕΣΠΑ πρόκειται να αποτελέσει (όπως και το Γ' ΚΠΣ) ένα σημαντικό μέσο για την προώθηση της ατζέντας της Λισσαβώνας στην Ελλάδα. Οι γενικές προτεραιότητες που περιλαμβάνονται σε αυτό εξειδικεύονται και υλοποιούνται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τομεακών και περιφερειακών.

Η νέα περίοδος προγραμματισμού 2007-2013 πρόκειται να είναι ιδιαίτερα σημαντική και για την εφαρμογή της Πολιτικής Αγροτικής Ανάπτυξης και της

⁵⁵ <http://www.hellaskps.gr/2007-2013.htm>

Πολιτικής Αλιείας στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάθε Κράτος Μέλος οφείλει να αποτυπώσει τη στρατηγική του σε σχέση με την ανάπτυξη του τομέα της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών σε ένα προγραμματικό κείμενο, το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ). Αντίστοιχα για τον τομέα της αλιείας και των αλιευτικών περιοχών, θα πρέπει να διαμορφώσει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Αλιείας (ΕΣΣΑΑΛ). Η στρατηγική για κάθε τομέα, που πρέπει να είναι απόλυτα συνεκτική και συμπληρωματική με το ΕΣΠΑ, εξειδικεύεται και υλοποιείται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ)⁵⁶.

Το ΕΣΠΑ 2007 - 2013 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013. Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ «...εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου»⁵⁷.

Για τη διαμόρφωση του ΕΣΠΑ 2007-2013 ως εγγράφου προγραμματισμού, αξιοποιήθηκαν εισροές από ένα σημαντικό αριθμό προτάσεων που υπεβλήθησαν στο Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, κατευθύνσεων - πολιτικών επιλογών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και ποσοτικών δεδομένων και μελετών.

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2005, με τις οποίες διασφαλίσθηκαν έως το 2013 οι πόροι της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής για τη χώρα, οι νέοι Κανονισμοί των Ταμείων της ΕΕ, καθώς και οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής, αποτέλεσαν το πλαίσιο στο οποίο βασίστηκαν, μεταξύ των άλλων, οι εθνικές αρχές προκειμένου να προσεγγίσουν τις βασικές παραμέτρους του αναπτυξιακού προγραμματισμού και να καταρτίσουν το ΕΣΠΑ.

Επιπλέον, τα κυριότερα έγγραφα της ΕΕ που αναφέρονται στην αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας και το Εθνικό Πρόγραμμα

⁵⁶ <http://www.hellaskps.gr/2007-2013.htm>

Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των βασικών στρατηγικών επιλογών - προτεραιοτήτων, καθώς συνιστούν κεντρικές μακροπρόθεσμες επιλογές για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις οποίες κλήθηκε να συμβάλει και η αναπτυξιακή πολιτική του νέου ΕΣΠΑ.

Βάσει των ανωτέρω, η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα⁵⁷:

- στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ,
- στο επίπεδο των θεματικών (5) και χωρικών (3) προτεραιοτήτων, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων,
- στο επίπεδο των Γενικών Στόχων (17), στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα,
- στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κύριων μέσων επίτευξης.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα εθνικές πολιτικές που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας», Εθνική Λιμενική Πολιτική, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 κλπ.

Το πλαίσιο χρηματοδότησης διαμορφώθηκε στη βάση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2005 και των προδιαγραφών - περιορισμών των νέων Κανονισμών και προέκυψε με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες ανά τομέα και Περιφέρεια στην επόμενη περίοδο, συνεκτιμώντας τις ανάγκες ολοκλήρωσης των συνεχιζόμενων έργων της προηγούμενης περιόδου και τις απαιτήσεις για δράσεις που εξυπηρετούν τη Στρατηγική της Λισσαβώνας. Βασική επιλογή ήταν η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προς όφελος της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας.

Οι βασικές αρχές που διέπουν το πλαίσιο διαχείρισης, παρακολούθησης & ελέγχου των ΕΠ της περιόδου 2007-2013 αποτέλεσαν αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης και αποτυπώθηκαν σε κείμενα θέσεων των συμμετεχόντων φορέων. Συμπληρώθηκαν από τα πορίσματα συστηματικής ανάλυσης των απαιτήσεων των

⁵⁷ <http://www.hellaskps.gr/2007-2013.htm>

⁵⁸ <http://www.hellaskps.gr/2007-2013.htm>

νέων Κανονισμών της ΕΕ (Γραμματεία σχεδιασμού του ΕΣΠΑ, ΜΟΔ ΑΕ, ΔΑ ΚΠΣ/ΕΥΣ) και σχετικής μελέτης που εκπονήθηκε για το ΥΠΟΙΟ με θέμα τη «Βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των ΕΠ του ΚΠΣ 2000 – 2006, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής και στην προσαρμογή αυτών για την περίοδο 2007 – 2013».

Οι θεματικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής στρατηγικής είναι οι εξής⁵⁹:

⁵⁹ <http://www.hellaskps.gr/2007-2013.htm>

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Θεματική προτεραιότητα 1: Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας

Γενικός στόχος 1: Η αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων

Γενικός στόχος 2: Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας

Γενικός στόχος 3: Η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας

Θεματική Προτεραιότητα 2: Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία

Γενικός στόχος 4: Η βελτίωση της ποιότητας και της έντασης των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο για την αναβάθμιση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

Γενικός στόχος 5: Η ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης

Γενικός στόχος 6: Η ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την ενσωμάτωση και τη συστηματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριοποίησης

Θεματική Προτεραιότητα 3: Απασχόληση και κοινωνική συνοχή

Γενικός στόχος 7: Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων

Γενικός στόχος 8: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση

Γενικός στόχος 9: Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης

Γενικός στόχος 10: Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας, που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας.

Γενικός στόχος 11: Η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση – κοινωνική συνοχή)

Θεματική Προτεραιότητα 4: Θεσμικό περιβάλλον

Γενικός στόχος 12: Η βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων πολιτικών και η αποτελεσματική εφαρμογή τους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δράσης

Θεσμική Προτεραιότητα 5: Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης.

Γενικός στόχος 13: Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας

Γενικός στόχος 14: Ο ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας με γνώμονα την αειφορία

Γενικός στόχος 15: Η αειφόρος διαχείριση του Περιβάλλοντος

Γενικός στόχος 16: Η άσκηση αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής

Γενικός στόχος 17: Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας

Τέλος, στη νέα περίοδο διαμορφώθηκαν πέντε χωρικές ενότητες.

- (1) Χωρική Ενότητα Μακεδονίας – Θράκης (Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας)
- (2) Χωρική Ενότητα Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας, Ιονίων Νήσων
- (3) Χωρική Ενότητα Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου
- (4) Χωρική Ενότητα Κρήτης και Νησιών Αιγαίου (Περιφέρειες Κρήτης, Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου)
- (5) Χωρική Ενότητα Αττικής

Η διαμόρφωση αυτή έγινε με βάση αναπτυξιακά κριτήρια και παράγοντες σχεδιασμού και άσκησης περιφερειακής πολιτικής με στόχο την άμεση ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Έτσι, επιδιώκεται η λειτουργικότερη οργάνωση της οικονομίας, η αντιμετώπιση προβλημάτων που καταδεικνύουν κρίσιμα πληθυσμιακά, οικονομικά και χωροταξικά δεδομένα (μέγεθος πληθυσμού, σχέση χωρικών ενοτήτων με τους άξονες ανάπτυξης της χώρας, γεωγραφικά στοιχεία, αστικότητα και ιεραρχία των αστικών κέντρων) και η καλύτερη αντιμετώπιση προκλήσεων μεσοπρόθεσμα.

Η αρχιτεκτονική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2007–2013 διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας, ενώ λήφθηκαν υπόψη τα νέα δεδομένα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 (63% του πληθυσμού της χώρας σε καθεστώς μεταβατικής στήριξης).

Το νέο σχήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, που οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης: ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από οκτώ (8) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δώδεκα (12) ΕΠ Εδαφικής Συνεργασίας. Την περίοδο 2007-2013 το σύνολο των υποδομών προσπελασιμότητας θα υλοποιηθεί πλέον στο πλαίσιο ενός τομεακού ΕΠ, ενώ για τους τομείς της υγείας και του πολιτισμού δεν θα υπάρχει πλέον διακριτό ΕΠ και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν από Περιφερειακά και Τομεακά ΕΠ⁶⁰.

B. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων

Η Χωρική Ενότητα Δυτικής Ελλάδος – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων αποτελεί μια από τις πέντε νέες χωρικές ενότητες, οι οποίες δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο των ενεργειών αναμόρφωσης του πλαισίου διαχείρισης της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Έχει ως στόχο να συμβάλει στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων, συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα και με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της κάθε Περιφέρειας⁶¹.

Καλύπτει αποκλειστικά περιφέρειες που ανήκουν στην κατηγορία του αμιγούς στόχου «Σύγκλισης». Η χρηματοδότηση θα γίνει από τα τομεακά ΕΠ και το ΠΕΠ ώστε να εξασφαλιστεί η ισόρροπη κατανομή πόρων.

Ως προς τις αναπτυξιακές τους επιδόσεις οι τρεις Περιφέρειες της χωρικής ενότητας παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις οι οποίες συνδέονται με διάφορους παράγοντες αλλά μοιράζονται και κοινά σημεία.

Ο κορμός των παρεμβάσεων που προβλέπονται από το ΠΕΠ αφορά σε κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη (υποδομές νοσοκομείων, ειδικών μονάδων, κέντρων υγείας και ανοιχτής φροντίδας, εξειδικευμένος εξοπλισμός, δομές κοινωνικής φροντίδας), πολιτισμός (ενίσχυση των βασικών πολιτιστικών υποδομών, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς), έργα προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος, δράσεις βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, δράσεις ενίσχυσης ορεινών, μειονεκτικών, νησιωτικών περιοχών και τέλος δράσεις επιχειρηματικότητας⁶².

Τα ισχυρά σημεία της Χωρικής Ενότητας είναι τα εξής⁶³:

- Κομβική θέση της Περιοχής Προγραμματισμού (Δυτική Πύλη, θέση στον άξονα Αδριατικής – Ιονίου, γειτνίαση με Βαλκανικές χώρες).
- Μεγάλα έργα αναπτυξιακού χαρακτήρα στην Περιοχή Προγραμματισμού (Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου, ΠΑΘΕ) ή σε γειτνιάζουσες Περιφέρειες (Παραϊόνια Οδός, Εγνατία).

⁶⁰ http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_120307.pdf

⁶¹ Κείμενο Προγραμματική Περίοδος 2007-2013, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Τίτλος: Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων, Αθήνα, Μάρτιος 2007

⁶² Ομοίως με 61

- Ύπαρξη Αστικών Κέντρων που μπορούν να αποτελέσουν σημεία αναπτυξιακής στρατηγικής (Πάτρα, Τρίπολη, πρωτεύουσες νομών ΠΙΝ).

- Διεθνής τουριστικός προορισμός.

- Τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι, με κύριο συντελεστή παγκόσμιας εμβέλειας την Ολυμπία.

- Ο αναπτυγμένος τουριστικός τομέας που συμβάλλει στη δημιουργία-συντήρηση θέσεων εργασίας.

- Ύπαρξη μεγάλου αριθμού περιοχών ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας.

- Σημαντική βιοποικιλότητας με πλούσια τοπική χλωρίδα και πανίδα.

- Περιβαλλοντικοί πόροι προστατευόμενοι από διεθνείς συμβάσεις (NATURA, RAMSAR).

- Σημαντική λαϊκή και πολιτιστική κληρονομιά.

- Ύπαρξη ικανού αριθμού τοπικών αγροτικών προϊόντων ποιότητας (ελαιόλαδο, οίνος, βρώσιμη ελιά, εσπεριδοειδή, κλπ).

- Λειτουργία Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και Ερευνητικών Ινστιτούτων Διεθνούς Εμβέλειας.

- Πλούσιο υδατικό δυναμικό.

- Σημαντικές λιμενικές υποδομές για τη διασύνδεση με εμπορικά δίκτυα και την διακίνηση επιβατών.

Οι αδυναμίες της Χωρικής Ενότητας είναι οι εξής⁶⁴:

- Χαμηλό κ.κ.ΑΕΠ.

- Τα γεωφυσικά χαρακτηριστικά της σημαντικού τμήματος της Περιοχής Προγραμματισμού (Ορεινές και Ημιορεινές Περιοχές, Νησιωτικότητα) με αποτέλεσμα την δημιουργία γεωγραφικής ασυνέχειας και τάσεις ερημοποίησης.

- Ενδοπεριφερειακές και διανομαρχιακές ανισότητες, με ύπαρξη θυλάκων χαμηλής ανάπτυξης.

⁶³ Ομοίως με 61, σελ 9

⁶⁴ Ομοίως, σελ 10

- Ελλιπής οργάνωση των οικιστικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων στα αστικά και ημιαστικά κέντρα της Χ.Ε, με αποτέλεσμα την δυσλειτουργία τους ως πόλων ανάπτυξης.

- Χαμηλή ανταγωνιστικότητα προϊόντων και αγορών.

- Σημαντική εξάρτηση από τον τουρισμό (κυρίως της ΠΙΝ), χωρίς πρόβλεψη αντιμετώπισης συνακόλουθων προβλημάτων (ρύπανση, υπεράντληση ύδατος, αλλαγές στο περιβάλλον, κλπ).

- Χαμηλός βαθμός διαφοροποίησης τουριστικού προϊόντος, με την έλλειψη οργανωμένων χώρων και υποδομών τουριστικών δραστηριοτήτων (υποδομές αγροτουρισμού, τουριστικά αγκυροβόλια, μαρίνες, κλπ)

- Έλλειψη υψηλής ποιότητας τουριστικών υποδομών και οργάνωσης του τουριστικού επιχειρηματικού ιστού.

- Σταδιακή απομάκρυνση από το μοντέλο του μαζικού τουρισμού.

- Τάσεις αποβιομηχάνισης.

- Ελλιπής διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων στην παραγωγική διαδικασία.

- Χαμηλό επιχειρηματικό πνεύμα στο σύνολο του κοινωνικο-οικονομικού ιστού της Χ.Ε.

- Μικρό μέγεθος «εσωτερικής» αγοράς για τις εκτός του τουρισμού οικονομικές δραστηριότητες.

- Χαμηλού βαθμού διασύνδεση των παραγωγικών τομέων με αποτέλεσμα την αδυναμία απορρόφησης υπηρεσιών και προϊόντων (π.χ αγροτικών).

- Χαμηλός βαθμός εξοικείωσης και χρήσης ΤΠΕ.

- Διαρθρωτικά προβλήματα στην αγορά εργασίας (μακροχρόνια ανεργία, ανεργία γυναικών, κλπ).

- Υψηλά ποσοστά απασχόλησης στον αγροτικό τομέα (κυρίως στην Πελοπόννησο).

- Εποχιακά αυξημένη ανεργία, λόγω της ενασχόλησης με τον τουρισμό.

- Υψηλός δείκτης γήρανσης του πληθυσμού.

- Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης ανθρώπινου δυναμικού.
- Έλλειψη οργανωμένων ΧΥΤΑ και υποδομής διαχείρισης απορριμμάτων.
- Διάβρωση εδαφών / απώλεια εδαφικού καλύμματος λόγω αποδάσωσης, υπερβόσκησης.
- Μόλυνση και ρύπανση του εδάφους λόγω της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων.
- Υποβάθμιση του υδροφόρου ορίζοντα της Περιοχής Προγραμματισμού, με ανεπαρκείς υποδομές συλλογής και διαχείρισης υδάτων.
- Ποιοτικές ελλείψεις σε κοινωνικές υποδομές (εκπαίδευση – υγεία).
- Έλλειψη δικτύου φυσικού αερίου.
- Ελλείψεις ποιοτικού χαρακτήρα στις υποδομές μεταφορών (οδικό – σιδηροδρομικό – θαλάσσιο δίκτυο).
- Ελλείψεις στον χωροταξικό σχεδιασμό (τοπικού επιπέδου) και στον πολεοδομικό σχεδιασμό.
- Αυξημένα προβλήματα κυκλοφορίας και προσπέλασης κύριων αστικών κέντρων.

Οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στη Χωρική Ενότητα είναι οι εξής⁶⁵:

Δημιουργία και λειτουργία του Δυτικού Άξονα, της ΠΑΘΕ (Κόρινθος - Πάτρα), και σύγχρονης σιδηροδρομικής γραμμής.

- Δημιουργία του Άξονα μεταφορών Αδριατικής – Ιονίου (έως την Κύπρο) στο πλαίσιο των TEN-T.
- Υλοποίηση σημαντικής κλίμακας μεταφορικών έργων σε γειτονικές Περιφέρειες (π.χ. Εγνατία Οδός).
- Αναβάθμιση του ρόλου της Πάτρας ως Δυτική πύλη της Ελλάδας προς τις χώρες της Ε.Ε.
- Αξιοποίηση των ερευνητικών δομών της Περιοχής Προγραμματισμού και διάχυση των αποτελεσμάτων στον παραγωγικό ιστό.

⁶⁵ Ομοίως, σελ 9

- Αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης ποιοτικών υπηρεσιών στον τομέα του ειδικού / θεματικού ή εναλλακτικού Τουρισμού.

- Ανάπτυξη αιολικής, υδροηλεκτρικής ενέργειας. (ενεργειακά δίκτυα).

Προσέλκυση επενδύσεων, λόγω της γειννίας με την Αθήνα και της διευκόλυνσης της προσβασιμότητας με την ύπαρξη επαρκούς δικτύου αυτοκινητόδρομων (Δυτική Ελλάδα – Πελοπόννησος).

- Η δυνατότητα ουσιαστικών παρεμβάσεων για την αναβάθμιση της οργάνωσης και λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης κατά τη Δ' Προγραμματική περίοδο

- Ο Χάρτης για τις ΜΜΕ στα πλαίσια των αποφάσεων του Ε.Σ. στη Λισσαβόνα.

- Αξιοποίηση δυναμικών αστικών –τουριστικών κέντρων.

- Η εμβάθυνση της ευρω-μεσογειακής συνεργασίας σε θέματα τουρισμού.

- Αλλαγή διατροφικών προτύπων και γενικότερη στροφή των καταναλωτών προς προϊόντα αναγνωρισμένης ποιότητας και προέλευσης.

- Η ευρωπαϊκή στρατηγική του Γκέτεμπουργκ για την «αειφόρο ανάπτυξη».

- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, ΚτΠ και αποτελεσμάτων έρευνας για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων (βελτίωση διοικητικής λειτουργίας, άρση οικονομικής και κοινωνικής απομόνωσης, βελτίωση ανταγωνιστικότητας, κλπ).

- Δυνατότητες που προσφέρουν οι πολιτικές της Ε.Ε. για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού (κατάρτιση, δια βίου μάθηση).

- Η διάρθρωση της τοπικής οικονομίας δημιουργεί υπό προϋποθέσεις ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη διατήρηση και αύξηση των θέσεων εργασίας.

- Δυνατότητα απορρόφησης τοπικών προϊόντων από τριτογενή τομέα (ξενοδοχειακές μονάδες, μονάδες εστίασης).

- Ενσωμάτωση οικονομικών μεταναστών, στοιχείο που ενισχύει το εργατικό δυναμικό.

Οι απειλές που παρουσιάζονται για τη Χωρική Ενότητα είναι οι εξής⁶⁶:

- Καθυστέρηση σύνδεσης με Εγνατία και Διευρωπαϊκά Δίκτυα.
- Συνεχιζόμενες ελλείψεις σε βασικές υποδομές με αποτέλεσμα, αφ' ενός συγκέντρωση δημοσίων πόρων σ' αυτές, αφ' ετέρου παρακώλυση των παραγωγικών / επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Έντονος ανταγωνισμός σε τομείς της παραγωγής από χώρες της Ε.Ε. μετά τις διευρύνσεις του 2004 και του 2007.
- Είσοδος νέων ανταγωνιστών (εκτός Ε.Ε) στην τουριστική αγορά.
- Άσκηση σημαντικών πιέσεων στις χρήσεις γης και στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον από την εποχική τουριστική δραστηριότητα.
- Τάσεις κυριαρχίας διάσπαρτου μοντέλου ανάπτυξης οικονομικών δραστηριοτήτων και διάχυτου προτύπου οικιστικής ανάπτυξης.
- Άναρχη τουριστική ανάπτυξη με κίνδυνο, σε περίοδο ύφεσης, σοβαρού κλονισμού της οικονομίας πολλών επαγγελματικών τάξεων.
- Σημαντική εξάρτηση τουρισμού (κυρίως των Ιονίων) από δύο ευρωπαϊκές χώρες.
- Η διεθνής ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος στηρίζεται στις χαμηλές τιμές και στο μαζικό του χαρακτήρα.
- Διαρροή επιστημονικού στελεχειακού δυναμικού, λόγω έλλειψης ευκαιριών.
- Εξαρτήσεις της παραγωγικής /επιχειρηματικής βάσης από τις κρατικές ενισχύσεις και τις δημόσιες επενδύσεις εν γένει.
- Η απερίμωση της υπαίθρου.
- Περιβαλλοντικές πιέσεις από συγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε θύλακες θαλάσσιας και χερσαίας τουριστικής ανάπτυξης.
- Περαιτέρω υποβάθμιση του υδροφόρου ορίζοντα της Περιοχής Προγραμματισμού από υπεράντληση αρδευτικού ύδατος και έλλειψη έργων εμπλουτισμού με τη χρήση / αξιοποίηση επιφανειακών υδάτων.
- Η εφαρμογή της νέας ΚΓΠ.

⁶⁶ Ομοίως, σελ 9-11

- Υπερβολική εξειδίκευση της παραγωγικής βάσης στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα.

- Υψηλός και αυξανόμενος δείκτης γήρανσης του πληθυσμού.

- Ραγδαία μείωση των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα.

- Αυξανόμενη εισροή οικονομικών μεταναστών και κίνδυνος μεγέθυνσης του κοινωνικού αποκλεισμού, που δημιουργούν ανάγκες ενσωμάτωσής τους στην τοπική οικονομία και κοινωνία.

- Αυξητικές τάσεις της ανεργίας κατά τα τελευταία 10-15 χρόνια, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους, τις γυναίκες και τα άτομα περιορισμένων προσόντων.

Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της Χ.Ε. είναι η διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της, η επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και κοινωνικής ανάπτυξης και η αύξηση της παραγωγικότητας για την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της περιοχής προγραμματισμού με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη. Θα πραγματοποιηθεί με την εφαρμογή τριών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων: Ελκυστικότητα της περιοχής προγραμματισμού ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης, επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας στην περιοχή προγραμματισμού και άμβλυνση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων⁶⁷.

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες θα χρηματοδοτηθούν από τρεις κατηγορίες κονδυλίων⁶⁸:

- Από το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων 2007-2013 το οποίο θα συγχρηματοδοτηθεί μόνο από το ΕΤΠΑ, με δεδομένο το μονοταμειακό χαρακτήρα των Ε.Π. της νέας Προγραμματικής Περιόδου

- Από τα ΤΕΠ που θα συγχρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία και τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-2013, δηλαδή: ΕΤΠΑ, Ταμείο Συνοχής, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΑ.

- Από αμιγώς εθνικούς πόρους στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2007-2013.

⁶⁷ Ομοίως, σελ 92

⁶⁸ Ομοίως, σελ 92

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες της ΧΕ παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

		ΚΥΡΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	Ελκυστικότητα της περιοχής προγραμματισμού ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης	Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας στην περιοχή προγραμματισμού	Άμβλυνση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων
Πελοπόννησος		Αύξηση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας	Ενίσχυση της εξωστρέφειας	Άμβλυνση ενδοπεριφερειακών τοπικών-χωρικών ανισοτήτων
Δυτική Ελλάδα		Ανάπτυξη των υποδομών, των υπηρεσιών, των δικτύων και δημιουργία αξόνων ανάπτυξης	Ενίσχυση των παραγωγικών δυνατοτήτων της Περιφέρειας και ανάδειξη των δυναμικών κλάδων με έμφαση στην Καινοτομία και Νέα Τεχνολογία	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου και δημιουργία Τοπικών Παραγωγικών Συστημάτων
				Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
Ιόνια Νησιά		Βελτίωση της ποιότητας ζωής και διαφύλαξη του περιβαλλοντικού πόρου για την τόνωση της περιφερειακής ελκυστικότητας	Διαφοροποίηση και ποιοτική αναβάθμιση του παραγωγικού συστήματος για την ενίσχυση της Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας	Βελτίωση της γενικής προσπελασιμότητας για την ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής και ανταγωνιστικότητας
	Ανάπτυξη ενεργητικού ρόλου στον ευρύτερο χώρο Αδριατικής & Ιονίου για την εδραίωση της κεντρικότητας			Προώθηση της «πολικής» και «ενδογενούς» τοπικής ανάπτυξης για την ενίσχυση του δυναμισμού και τη βελτίωση της χωρικής συνοχής της Περιφέρειας

Οι δράσεις του ΕΠ Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων συστηματοποιούνται σε τέσσερις Γενικούς Στόχους. Οι στόχοι αυτοί είναι οι εξής⁶⁹:

I. Γενικός Στόχος 1: Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός των υποδομών προσπελασιμότητας

Οι Ειδικοί Στόχοι του στόχου αυτού είναι η αναβάθμιση και συμπλήρωση των περιφερειακών μεταφορικών υποδομών τοπικής εμβέλειας, η δημιουργία συνθηκών ασφάλειας και συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας στην περιοχή προγραμματισμού και η υποστήριξη υποδομών λιμενικών έργων για την ενίσχυση της αλιείας. Προβλέπεται η δυνατότητα χρηματοδότησης υποδομών αλιείας (π.χ. αλιευτικά καταφύγια) σε εκείνες τις περιπτώσεις που οι ανάγκες δεν καλύπτονται από το ΕΤΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας). Η αναβάθμιση και συμπλήρωση των μεταφορικών υποδομών, με σχετικές διαφοροποιήσεις ανά διοικητική Περιφέρεια, εστιάζονται στη συμπλήρωση του οδικού δικτύου της χωρικής ενότητας με προτεραιότητα στις περιφερειακές/τοπικές οδούς και τις εθνικές οδούς. (Η συμπλήρωση του Διευρωπαϊκού Δικτύου της χωρικής ενότητας θα γίνει με παρεμβάσεις στην περιοχή προγραμματισμού από τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα) και στον εκσυγχρονισμό των οδικών και σιδηροδρομικών υποδομών, των λιμανιών και των αεροδρομίων στην περιοχή προγραμματισμού με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης και ασφάλειας των χρηστών. Η εξειδίκευση του γενικού στόχου ανά τομέα παρέμβασης περιλαμβάνει Οδικές (Οδικό δίκτυο), Σιδηροδρομικές, Θαλάσσιες και Αεροπορικές Μεταφορές.

II. Γενικός Στόχος 2: Ψηφιακή σύγκλιση με την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τόνωση της επιχειρηματικότητας

Οι Ειδικοί Στόχοι του στόχου αυτού είναι η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία και υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών και αντιλήψεων στην επιχειρηματική δραστηριότητα, διείσδυση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις επιχειρήσεις και στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, η ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με την ίδρυση νέων και την ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας, την προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, την ενσωμάτωση προτύπων

⁶⁹ Ομοίως, σελ 94-97

ποιότητας και γενικά την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την ενίσχυση της παραγωγής εφαρμοσμένης έρευνας και τεχνολογίας, τη σύνδεση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας και τον προσανατολισμό των τοπικών παραδοσιακών κλάδων και των νέων επιχειρήσεων σε κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξία, ο εμπλουτισμός παρεμβάσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα για την υποστήριξη της χωρικής συνοχής με την ενίσχυση των παραγωγικών δυνατοτήτων της χωρικής ενότητας και την ανάδειξη των δυναμικών κλάδων και η προώθηση επενδυτικών σχεδίων

Επισημαίνεται ότι το αναπτυξιακό πλαίσιο για την ψηφιακή σύγκλιση στην περιοχή προγραμματισμού είναι σύμφωνη με την εθνική «Ψηφιακή Στρατηγική» για την περίοδο έως το 2013 που αντιμετωπίζει με ολοκληρωμένο τρόπο τις παρεμβάσεις για την πληροφορική και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, σε όλο το εύρος της οικονομίας και της κοινωνίας, λειτουργεί δε σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικά με το ΤΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση».

III. Γενικός Στόχος 3: Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής

Οι Ειδικοί Στόχοι του στόχου αυτού είναι η βελτίωση των συνθηκών προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, ως κυρίαρχων πόρων για την ανάπτυξη της χωρικής ενότητας, αλλά και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου, η άρση της απομόνωσης και των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, με υλοποίηση παρεμβάσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα για την υποστήριξη της χωρικής συνοχής, καθώς και η βελτίωση της διαβίωσης ευπαθών κοινωνικών ομάδων, η ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (εκπαίδευσης και υγείας-πρόνοιας) και βελτίωση των προϋποθέσεων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, η αναβάθμιση των τουριστικών υπηρεσιών, η βελτίωση των τουριστικών υποδομών και η προβολή της χωρικής ενότητας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η μείωση της ανεργίας και προώθηση της ισότητας των φύλων.

IV. Γενικός Στόχος 4: Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής

Η εφαρμογή των δράσεων του άξονα του στόχου αυτού αναμένεται να διευκολύνει την υλοποίηση του προγράμματος και να συμβάλλει στην επίτευξη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων ποιοτικά και ποσοτικά.

Στη ΧΕ δεσμεύονται συνολικοί πόροι (κοινοτική συνδρομή) ύψους 914 εκ.

€⁷⁰

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ		Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑ, ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΙΩΝ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	
		(ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ)		(ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ)		(ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ)		(ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ)	
		ΣΤΟΧΟΣ 1	%	ΣΤΟΧΟΣ 1	%	ΣΤΟΧΟΣ 1	%	ΣΤΟΧΟΣ 1	%
1	2	3	5=3/Σ3	6	8=6/Σ6	9	11=9/Σ9	12=3+6+9	14=12/Σ12
ΓΣ1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	93.000.000	30%	87.100.000	24%	46.050.000	19%	226.150.000	25%
	Μεταφορές	93.000.000	30%	87.100.000	24%	46.050.000	19%	226.150.000	25%
ΓΣ2	ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ & ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	26.000.000	8%	51.850.000	15%	29.200.000	12%	107.050.000	12%
	Κοινωνία της πληροφορίας	4.000.000	1%	3.000.000	1%	5.090.000	2%	12.090.000	2%
	Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, καινοτομία και επιχειρηματικότητα	22.000.000	7%	48.850.000	14%	24.110.000	10%	94.960.000	10%
ΓΣ3	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	190.000.000	61%	212.870.000	59%	163.450.000	68%	566.320.000	62%
	Πολιτισμός	25.000.000	8%	9.770.000	3%	19.200.000	8%	53.970.000	6%
	Επένδυση σε κοινωνικές υποδομές	80.400.000	26%	110.340.817	30%	70.400.000	29%	261.140.817	28%
	Τουρισμός	4.200.000	1%	6.780.000	2%	14.250.000	6%	25.230.000	3%
	Αστική και Αγροτική αναγέννηση	24.000.000	8%	35.229.183	10%	27.850.000	12%	87.079.183	10%
	Περιβαλλοντική Προστασία και πρόληψη κινδύνων	56.400.000	18%	50.750.000	14%	31.750.000	13%	138.900.000	15%
ΓΣ4	ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	4.000.000	1%	7.180.000	2%	3.300.000	1%	14.480.000	1%
	Τεχνική Βοήθεια	4.000.000	1%	7.180.000	2%	3.300.000	1%	14.480.000	1%
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΠ	313.000.000	100%	359.000.000	100%	242.000.000	100%	914.000.000	100%

⁷⁰ Ομοίως, σελ 101

Γ. ΕΣΠΑ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας⁷¹ στόχος είναι η εντατικοποίηση των προσπαθειών για επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης και πραγματική σύγκλιση με τις προηγμένες ελληνικές περιφέρειες μέσω της αναδιάρθρωσης της παραγωγικής βάσης, της ενίσχυσης της τουριστικής ανάπτυξης, της ανάδειξης και προώθησης της υψηλής ποιότητας αγροτικών προϊόντων, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας έτσι ώστε να ενισχυθεί ο αναπτυξιακός άξονας που συγκροτείται γύρω από τα κύρια αστικά κέντρα της. Η ολοκλήρωση των σχεδιαζόμενων υποδομών μεταφορών και επικοινωνιών συνιστά καθοριστική παράμετρο στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής. Με άλλα λόγια, μέσω της ενίσχυσης της προσπελασιμότητας, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας με ταυτόχρονη διασφάλιση σύγχρονου και άνετου επιπέδου ποιότητας ζωής για τους κατοίκους θα γίνει προσπάθεια για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας. Έτσι:

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας θα εστιάσει στην ανάπτυξη των υποδομών και των υπηρεσιών που θα συμβάλουν στη βελτίωση του επιπέδου μεταφορών και θα δράσουν ως αναπτυξιακό εργαλείο οικονομικής αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού για το σύνολο της χωρικής ενότητας. Έμφαση θα δοθεί στην αύξηση των επενδύσεων σε τομείς έντασης γνώσης και τον αναπροσανατολισμό του παραγωγικού δυναμικού σε υπηρεσίες και προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Δεδομένων των συγκριτικών πλεονεκτημάτων από πλευράς κλίματος, γεωγραφικής θέσης, φυσικών και αρχαιολογικών-πολιτιστικών πόρων σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής θα αποτελέσει η ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη με έμφαση στις ειδικές μορφές τουρισμού και την ανάδειξη του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στην προσαρμογή της Περιφέρειας στο ευρωπαϊκό περιβαλλοντικό κεκτημένο.

Οι ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων για τους άξονες προτεραιότητας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2007-2013 είναι οι ακόλουθες⁷²:

⁷¹ Πηγή: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Αθήνα Οκτώβριος 2003.

⁷² Ενημερωτική Παρουσίαση του Γ.Γ. Π.Δ.Ε Σπύρου Σπυρίδωνος με θέμα «Η Ελλάδα και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την 3^η και 4^η Προγραμματική Περίοδο», Πάτρα 15 Ιουνίου 2007.

α. Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας Δυτικής Ελλάδας: οδικές μεταφορές και οδικό δίκτυο, σιδηροδρομικές, αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές.

β. Ψηφιακή σύγκλιση & Επιχειρηματικότητα Δυτικής Ελλάδας: Προώθηση και Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ΑΕΙ, ΤΕΙ και ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων και ενίσχυση των δραστηριοτήτων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, ενίσχυση υποδομών έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, ενίσχυση της συνεργασίας των ερευνητικών φορέων με επιχειρήσεις και παραγωγικούς φορείς, ίδρυση νέων και εκσυγχρονισμός υφιστάμενων επιχειρήσεων με έμφαση στην καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες, δράσεις ενίσχυσης ΜΜΕ στους παραγωγικούς τομείς της μεταποίησης, του τουρισμού, του εμπορίου και των υπηρεσιών, ενίσχυση επιχειρήσεων για έργα προστασίας του περιβάλλοντος, ανάπτυξη υποδομών αρχικής εγκατάστασης επιχειρήσεων που αξιοποιούν αποτελέσματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, διάδοση και επίδειξη καινοτόμων έργων, αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας για την προώθηση και προβολή υπηρεσιών και εφαρμογών προς βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη.

γ. Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής Δυτικής Ελλάδας: Περιβαλλοντική προστασία και πρόληψη κινδύνων, κοινωνικές υποδομές, αστική και αγροτική αναγέννηση, πολιτισμός και τουρισμός.

δ. Συμβολή στην τεχνική υποστήριξη εφαρμογής: προετοιμασία, επιλογή, παρακολούθηση του προγράμματος και των έργων, συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, δράσεις για τη δημιουργία νέων δομών διαχείρισης και υλοποίησης, προπαρασκευαστικές, οργανωτικές, αναπτυξιακές, περιβαλλοντικές κλπ μελέτες.

Η κατανομή των πόρων για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την περίοδο 2007-2013 ανά άξονα προτεραιότητας είναι η ακόλουθη:

Ποσά σε €		
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας	87.100.000	102.470.588
Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα	46.850.000	85.669.000
Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής	217.870.000	355.413.353
Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής	7.180.000	8.447.059
ΣΥΝΟΛΟ	359.000.000	552.000.000

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σύμφωνα με την παρουσίαση που προηγήθηκε και με βάση μια σειρά από στοιχεία για την πρόοδο των έργων του Γ' ΚΠΣ, κρίνεται αναγκαία η επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων καθώς παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις και η αύξηση του ρυθμού απορρόφησης των πόρων προκειμένου να μην χάνονται πόροι.

Με βάση στοιχεία από την ΠΔΕ τα κυριότερα προβλήματα που έχουν επηρεάσει μέχρι στιγμής την εξέλιξη του προγράμματος συνοψίζονται στα κάτωθι:

α. Καθυστέρηση στην ωρίμανση και την ολοκλήρωση των μελετών και των αδειοδοτήσεων αρκετών έργων του προγράμματος.

β. Σημαντική χρονική απόκλιση μεταξύ της υπογραφής των συμβάσεων και της έναρξης υποβολής αντίστοιχων λογαριασμών γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τον προγραμματισμό και την απορροφητικότητα του προγράμματος.

γ. Επιμήκυνση του χρόνου κατασκευής των έργων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό στο σύνολο σχεδόν των εκτελούμενων έργων.

δ. Διαπίστωση ότι αρκετοί Τελικοί Δικαιούχοι δεν ανταποκρίνονται έγκαιρα στην υποχρέωση υποβολής των μηνιαίων δελτίων δαπανών με αποτέλεσμα η εμφανιζόμενη κάθε φορά απορρόφηση να μην είναι πραγματική.

Συνοπτική Αποτίμηση αποτελεσμάτων προγραμματικής περιόδου 2000-2006

Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της ΠΔΕ για την περίοδο 2000-2006⁷³ ήταν «η αξιοποίηση της κομβικής θέσης της Περιφέρειας και η αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων για την υπέρβαση των προβλημάτων της ανεργίας και της ενδοπεριφερειακής ανισότητας. Η στρατηγική ανάπτυξης της ΠΔΕ βασίσθηκε στην υλοποίηση των παρακάτω στόχων / αξόνων προτεραιότητας:

1. Ενίσχυση και αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως Δυτικής Πύλης της χώρας.

2. Πολιτιστική και Τουριστική ανάπτυξη - Αξιοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

3. Αναδιάρθρωση και επέκταση της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας και προώθηση της καινοτομίας.

4. Ενίσχυση αστικών υποδομών - Βελτίωση ποιότητας ζωής.

⁷³ Ομοίως, σελ 26-28.

5. Προώθηση της απασχόλησης και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού.

6. Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου (Αγροτική ανάπτυξη - Παρεμβάσεις στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές)

Από τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα της εφαρμογής των δράσεων και των έργων ανά άξονα προτεραιότητας, συνάγεται ότι οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2000-2006 συνέβαλλαν καθοριστικά στο σύνολο των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων της Περιφέρειας όπως παρουσιάζονται παρακάτω:

Άξονας Προτεραιότητας 1:

Για την ενίσχυση και αξιοποίηση της Περιφέρειας ως Δυτική Πύλη της χώρας υπήρξε ικανοποιητική επίτευξη των στόχων δημιουργώντας τα παρακάτω αποτελέσματα:

- Βελτίωση των οδικών προσβάσεων της Δυτικής Ελλάδας και αναβάθμιση του επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών όσον αφορά τις οδικές, λιμενικές και σιδηροδρομικές υποδομές που διευκολύνουν την ομαλή διακίνηση επιβατών και εμπορευμάτων.

- Αποπεράτωση και λειτουργική ενσωμάτωση των δράσεων των μεταφορικών υποδομών του Β΄ ΠΕΠ.

Άξονας Προτεραιότητας 2:

Αναφορικά με την υλοποίηση της πολιτικής ανάπτυξης του πολιτισμού και του τουρισμού υπήρξαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

- Προωθήθηκε η προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών πόρων και ιστορικών μνημείων της Περιφέρειας, ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για το νέο Μουσείο της Ήλιδας, και ολοκληρώθηκαν οι εργασίες σε (3) άλλα Μουσεία.

- Με την ολοκλήρωση των έργων στην Αρχαία Ολυμπία αναδείχθηκε ο ευρύτερος αρχαιολογικός χώρος.

- Ενισχύθηκαν επενδύσεις εκσυγχρονισμού τουριστικών επιχειρήσεων.

Άξονας Προτεραιότητας 3:

- Ενισχύθηκαν οι ιδιωτικές επενδύσεις των τομέων μεταποίησης και τουρισμού.

- Ενισχύθηκε σημαντικός αριθμός ΜΜΕ για εκσυγχρονισμό και ίδρυση νέων μονάδων.

- Εντάχθηκαν στο πρόγραμμα 29 ερευνητικά προγράμματα κατηγορίας ΠΑΒΕ και Κοινοπραξιών.

Άξονας Προτεραιότητας 4:

- Στον τομέα του περιβάλλοντος κατασκευάστηκαν έργα αποχέτευσης , ύδρευσης, και αποκατάστασης ΧΑΔΑ.

- Στην υγεία και στην πρόνοια, αναβαθμίστηκαν με προμήθεια εξοπλισμού οι παρεχόμενες υπηρεσίες.

- Στην εκπαίδευση, ολοκληρώθηκαν κτιριακές υποδομές όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και έγιναν προμήθειες εργαστηριών φυσικών επιστημών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και εξοπλισμού πληροφορικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Άξονας Προτεραιότητας 5:

- Υλοποιήθηκαν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτιση και εξειδίκευσης ανέργων σε νέες τεχνολογίες και επαγγελματικές δεξιότητες με υψηλή ζήτηση.

- Αναπτύχθηκαν κοινωνικές υποστηρικτικές υπηρεσίες (Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ/ΑΜΕΑ) που συμβάλουν στην αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην εργασία (μειωμένη αποτελεσματικότητα).

Άξονας Προτεραιότητας 6:

Υλοποιήθηκαν:

- Εγχειοβελτιωτικά έργα που συνέβαλαν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας

- Έργα αγροτικών υποδομών σε μικρούς οικισμούς της υπαίθρου (έργα ύδρευσης, αγροτικής οδοποιίας, αγροτικού εξηλεκτρισμού) που συνέβαλαν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και συνθηκών εργασίας των αγροτών.

- Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις (σχέδια βελτίωσης) που συνέβαλαν στη βελτίωση της βιωσιμότητάς τους.

- Δασικά έργα, που συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

- Ιδιωτικές επενδύσεις αγροβιοτεχνίας και αγροτουρισμού που συμβάλουν στην βελτίωση της τοπικής οικονομίας και τη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις εστίες του.

SWOT ανάλυση Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση κατηγοριοποιούνται, σε αντιστοιχία με τα τεταρτημόρια της ανάλυσης SWOT, οι βασικές συνιστώσες ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

α. Ισχυρά Σημεία

- Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου.
- Κομβική θέση Πάτρας ως Δυτική Πύλη της χώρας.
- Λειτουργία Ερευνητικών Ινστιτούτων Διεθνούς Εμβέλειας.
- Πλούσιο υδάτινο δυναμικό.
- Τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι, με κύριο συντελεστή παγκόσμιας εμβέλειας την Ολυμπία.
- Περιβαλλοντικοί πόροι προστατευόμενοι από διεθνείς συμβάσεις (NATURA, RAMSAR).

β. Αδυναμίες

- Πληθυσμιακή αποδυνάμωση της υπαίθρου.
- Χαμηλό κ.κ.ΑΕΠ.
- Χαμηλά ποσοστά απασχόλησης και υψηλά ποσοστά ανεργίας.
- Υψηλά ποσοστά απασχόλησης στον αγροτικό τομέα.
- Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας
- Ελλιπής διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων στην παραγωγική διαδικασία.
- Ενδοπεριφερειακές ανισότητες σε υποδομές υψηλής τεχνολογίας, πληροφορικής και επικοινωνίας.
- Έλλειψη οργανωμένων ΧΥΤΑ και υποδομής διαχείρισης απορριμμάτων.

- Διάβρωση εδαφών / απώλεια εδαφικού καλύμματος λόγω αποδάσωσης, υπερβόσκησης.
- Έλλειψη πλήρους πολιτικού αεροδρομίου, κλειστών αυτοκινητόδρομων και σύγχρονου σιδηροδρομικού δικτύου
- Έλλειψη δικτύου φυσικού αερίου.
- Δύσκολη προσπελασιμότητα ορεινών περιοχών.

γ. Ευκαιρίες

- Δημιουργία και λειτουργία του Δυτικού Άξονα, της ΠΑΘΕ (Κόρινθος - Πάτρα), και σύγχρονης σιδηροδρομικής γραμμής
- Αναβάθμιση του ρόλου της Πάτρας ως Δυτική πύλη της Ελλάδας προς τις χώρες της Ε.Ε.
- Αξιοποίηση των ερευνητικών δομών της Περιφέρειας.
- Αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης ποιοτικών υπηρεσιών στον τομέα του ειδικού ή εναλλακτικού Τουρισμού.
- Ανάπτυξης αιολικής, υδροηλεκτρικής ενέργειας.
- Ανάπτυξη τουρισμού και ιδιαίτερα των εναλλακτικών μορφών του.

δ. Απειλές

- Έντονος ανταγωνισμός σε τομείς της παραγωγής από χώρες της Ε.Ε. μετά την διεύρυνση του 2005.
- Δυσμενείς ρυθμίσεις νέας ΚΑΠ.
- Καθυστέρηση σύνδεσης με Εγνατία και Πανευρωπαϊκούς Άξονες.
- Ραγδαία μείωση των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα.

Γενικά η ΠΔΕ εμφανίζει ιδιαίτερα χαμηλές αναπτυξιακές επιδόσεις συγκριτικά ακόμα και με την διευρυμένη Ευρώπη των 25. Παρά τις σημαντικές χρηματοδοτικές εισροές μέσω Κοινοτικών κονδυλίων και εθνικών πόρων (ΜΟΠ και ΚΠΣ), εντούτοις δεν παρουσίασε την αντίστοιχη αναπτυξιακή εξέλιξη με όρους ονομαστικής σύγκλισης. Το κ.κ. ΑΕΠ της Περιφέρειας υστερεί τόσο σε εθνικό, όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ειδικότερα, για το έτος 2003 το κ.κ. ΑΕΠ κυμάνθηκε στο

77,3% του κ.κ.ΑΕΠ της χώρας, και στο 62,7% του μέσου ευρωπαϊκού κ.κ.ΑΕΠ σε ΜΑΔ (ΕΕ25=100).

Η Περιφέρεια αναπτύχθηκε με ρυθμούς ανάπτυξης (μεταβολή ΑΕΠ) υψηλότερους του κοινοτικού μέσου όρου (τόσο της Ε.Ε. των 25 όσο και των 15) για την περίοδο 2000-2003, με αποτέλεσμα να μειωθεί η κατά κεφαλήν διαφορά προϊόντος με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέχρι, το 2000 ο ΜΕΡΜ της Περιφέρειας ήταν μικρότερος του μέσου ευρωπαϊκού ρυθμού. Αντίθετα, την περίοδο 2000-2003, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ σε ΜΑΔ ήταν 7,4% για την Περιφέρεια, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος ετήσιος ρυθμός ήταν περίπου 3%.

Με βάση την διαπεριφερειακή σύγκριση των οικονομικών επιδόσεων προκύπτει ότι η Δυτική Ελλάδα αποτελεί μια εκ των Περιφερειών, που μένουν συστηματικά πίσω δημιουργώντας ένα διαρθρωτικό χάσμα με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας. Μάλιστα, το χάσμα αυτό ενισχύεται αν η διαπεριφερειακή σύγκριση επεκταθεί στο ποσοστό απασχόλησης και το ποσοστό ανεργίας⁷⁴.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ.) της Χωρικής Ενότητας Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων έχει ως στόχο να συμβάλλει στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος και της αιεφόρου ανάπτυξης, συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα και με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της κάθε Περιφέρειας⁷⁵.

Το ΕΠ Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων καλύπτει αποκλειστικά περιφέρειες, που ανήκουν στην κατηγορία του αμιγούς στόχου «Σύγκλισης». Οι τρεις Περιφέρειες της παρούσας Χωρικής Ενότητας (Χ.Ε) θα χρηματοδοτηθούν τόσο από τα τομεακά ΕΠ, όσο και από το ΕΠ, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ισόρροπη κατανομή πόρων.

Ο κορμός των παρεμβάσεων που προβλέπονται από το ΕΠ αφορά σε κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη (υποδομές νοσοκομείων και δομών κοινωνικής φροντίδας, ειδικών μονάδων, κέντρων υγείας και ανοιχτής φροντίδας, εξειδικευμένος εξοπλισμός), πολιτισμός (ενίσχυση των βασικών πολιτιστικών υποδομών, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς), έργα προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος, πολιτικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης,

⁷⁴ Ομοίως, σελ 26-28

⁷⁵ Ομοίως, σελ 131-132

πολιτικές ενίσχυσης ορεινών, μειονεκτικών, νησιωτικών περιοχών και δράσεις επιχειρηματικότητας.

Στη ΧΕ ΔΕΠΠΝ δεσμεύονται συνολικοί πόροι (κοινοτική συνδρομή) ύψους 914 Μ€. Η ιεράρχηση των γενικών στόχων καταδεικνύεται από τη χρηματοδοτική βαρύτητα των γενικών στόχων ανά Περιφέρεια και συνολικά στην περιοχή προγραμματισμού λαμβάνοντας υπόψη και τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις για κάθε Περιφέρεια και κατ' ακολουθία για το σύνολο της χωρικής ενότητας, από τα αντίστοιχα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα της περιόδου 2007-2013, αλλά και από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Η σημαντικότητα των γενικών στόχων είναι ίδια τόσο για το σύνολο της χωρικής ενότητας όσο και για κάθε μία από τις διοικητικές Περιφέρειες. Κυρίαρχος αναδεικνύεται ο γενικός στόχος 3 «Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής», όπου δεσμεύεται συνολικά το 62.5% της κοινοτικής συνδρομής. Ο γενικός στόχος 3 είναι και για τις τρεις Περιφέρειες κυρίαρχος. Τη μεγαλύτερη βαρύτητα (67.5% επί της κοινοτικής συνδρομής) εμφανίζει στην Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών, που αποδίδεται κυρίως στις αυξημένες δεσμεύσεις για δράσεις τουρισμού που συνάδουν με τη στρατηγική της συγκεκριμένης Περιφέρειας ώστε να καταστεί η τελευταία ένας διεθνής προορισμός με χαρακτηριστικά βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης⁷⁶.

Ακολουθεί σε σημαντικότητα ο γενικός στόχος 1 «Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υποδομών προσπελασιμότητας», ο οποίος δεσμεύει το 24.7% της συνολικής κοινοτικής συνδρομής. Ο γενικός στόχος 1 είναι και για τις τρεις Περιφέρειες δεύτερος σε σημαντικότητα κυμαινόμενος από 29.7% χρηματοδοτική βαρύτητα για την περιφέρεια Πελοποννήσου έως 19% για την περιφέρεια Ιονίων Νησιών.

Τελευταίος σε σημαντικότητα είναι ο γενικός στόχος 2 «Ψηφιακή σύγκλιση με την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και η τόνωση της επιχειρηματικότητας», ο οποίος δεσμεύει το 11.2% της κοινοτικής συνδρομής. Ο γενικός στόχος 2 εμφανίζει τη μεγαλύτερη σημαντικότητα (13.1% της κοινοτικής συνδρομής) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας που αποδίδεται κύρια στην παρουσία του Πανεπιστημίου Πατρών και των ερευνητικών ινστιτούτων, ενώ στις δύο άλλες

⁷⁶ Ομοίως, σελ 131

Περιφέρειες προγραμματίζονται σημαντικές παρεμβάσεις από τα αντίστοιχα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα⁷⁷.

⁷⁷ Ομοίως, σελ 132

ΠΗΓΕΣ

1. Βιβλιογραφία – Κείμενα - Παρουσιάσεις

- Αθ. Παπαδασκαλόπουλος, «Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2000

- Αθ. Παπαδασκαλόπουλος, Μαν. Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002, σελ.89

- Ν. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

- Ν. Μούσης, «Ευρωπαϊκή Ένωση, Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2003

- Άρθρο 1 § α), Νόμος υπ' αριθ. 2860 Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 251/14-11-2000

- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Αθήνα Οκτώβριος 2003.

Ενημερωτική Παρουσίαση του Γ.Γ. Π.Δ.Ε Σπύρου Σπυρίδωνος με θέμα «Η Ελλάδα και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την 3^η και 4^η Προγραμματική Περίοδο», Πάτρα 15 Ιουνίου 2007

- Κείμενο Προγραμματική Περίοδος 2007-2013, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Τίτλος: Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων, Κωδικός ΕΠ: 10, CCI: 2007GR161PO007, Επίσημη Υποβολή, Αθήνα, Μάρτιος 2007

- Λεξικό όρων Γ' ΚΠΣ, Η Κοινωνία της πληροφορίας στην Ελλάδα

2. Διαδίκτυο

ΕΛΛΑΔΑ 2000-2006 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ/ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ: <http://www.hellaskps.gr> και <http://3kps.gr>

Δικτυακός τόπος Ευρωπαϊκής Ένωσης: www.europa.eu.int

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας: www.westerngreece.gr

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας www.statistics.gr.

Νομαρχία Αιτωλοακαρνανίας: www.aitoloakarnania.gr

Υπουργείο Εσωτερικών www.ypes.gr

«Οι Νομοί της Ελλάδας» copyright: www.economics.gr

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας: www.ditikiellada.gov.gr

www.dytika.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ